

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 10

Murska Sobota, 8. marca 1956

Cena din 10.—

Žena mora biti seznanjena z vsem družbenim dogajanjem

Dvodnevna posvetovanja v Murski Soboti, ki ga je organiziral iniciativni odbor Zveze žena-zadružnic, se je udeležile čez 100 žena z obeh bregov Mure. Posvetovanja so se udeležile tudi: Vilma Pirko-
vič — predsednica Zveze žena-zadružnic Slovenije, Ziva Beltram — direktor republiškega zavoda za napredek gospodinjstva, Andreja Grum, predsednica društev gospodinjstev učiteljic in zastopnica Zveze žena-zadružnic iz ptujskega okraja. Razen omenjenih so bili prisotni tudi predstavniki OLO, OZZ, Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani ter zvezni in republiški poslanci. Gostje so s svojimi dnevnimi k razpravi v mnogočem doprinesli k uspehu zborovanja.

Na kratko nekaj sklepov konference. Pridelati moramo več tistih prehranjenih predmetov, ki so potrebni za pravičen razvoj človeka. — OZZ naj skrbi, da se bodo KZ in KG posluževale dobrih semen žitaric. — Zasaditi je treba več ranega krompirja, več sončnic, buč golice ter sladkorne pese. Kmetijske zadruge naj organizirajo med malimi kmetovalci smotrno pridelovanje semenja povrtnin. — Vsak kmečki dom mora imeti sodobno urejen zelenjadni vrt. V KGS več poudarka vrtnarstvu in praktičnemu delu. Zveza žena-zadružnic naj organizira tečaje za konzerviranje sadja in povrtnin, sušenje sadja za domače potrebe in za izvoz. — Skrb OZZ naj bo, da bodo v naših krajih pridelovali ljudje čim več jagodčja za trg in za predelavo v sokove.

Referat dr. Anice Gregorčeve o osnovnem problemu prehrane v Pomurju, referat agr. Emerika Siftarja o nalogah kmetijstva v zvezi z izboljšanjem prehrane, poročilo ing. Tiborja Titana o nalogah živinoreje in mlekarstva ter nekatere ugotovitve Rada Pušenjaka o medsebojnem odnosu med potrošnikom in trgovino so dali zborujočim ženam dovolj gradiva za uspešno diskusijo.

Ljudska prehrana v Pomurju — to je bilo pravzaprav osrednje vprašanje dvodnevnega zborovanja. Nekateri ugotovitve komisije za raziskovanje ljudske prehrane pri snovanju regionalnega načrta za Pomurje, so potrdile bistvene pomanjkljivosti prehrane. Tudi sorazmerno še vedno velik odstotek rahitčnih otrok kaže predvsem na pomanjkljivo prehrano dojenčkov in otrok. Zdravniški pregledi v lendavskem okolju so pokazali, da je 50% otrok rahitčnih; tudi umrljivost otrok je bila l. 1954 7,1%, lani pa 8,6%, se pravi, da se je umrljivost otrok povečala, pri čemer je v večini primerov kriva prav nepravilna nega in prehrana dojenčkov. Nepravilna prehrana otrok pa ne izvira iz težkih materialnih pogojev, temveč največkrat iz nepoučenosti mater.

V Pomurju je 20 otroških vrtcev, v katerih je 900 otrok, toda le v vrtcih v Železnih vrhah in Jančevem vrhu dobivajo otroci obrok tople hrane. Prav tako je s šolskimi kuhinjami. Predlog žena-zadružnic je bil, naj bi osredotočili del takse na alkoholne pijače za oskrbovanje in ustanavljanje mlečnih kuhinj. Tudi že nešteto obravnavano vprašanje o delavsko-nameštenskih in mlečnih restavracijah je bilo na dnevnem redu zborovanja, saj dobiva od 12 tisoč zaposlenih komaj nizek odstotek delavcev in uslužbencev tople hrane v treh rednih dnevniških obrokih.

Zeno mora zanimati vsa družbena problematika

V zadnjih letih je bilo mogoče opaziti, da se naše žene odtegujejo javnemu političnemu delu in se posvečajo zgolj gospodinjstvu. Res je, da je današnja družbena, politična in gospodarska problematika mnogo zahtevnejša, kot je bila kdaj koli prej, toda prav zaradi tega se žene ne sme odmikati od splošnega družbenega dogajanja in se zapirati samo v ožek družinski krog. S tem izgublja pravilno orientacijo, kar pa je še slabše, čisto podzavestno omalovažuje svojo vlogo v socialistični družbeni ureditvi. Da bi naša žena stopala v koraku z družbenim razvojem, da bi razčistila nekatere pojme in povedala svoje mnenje o najbolj perečih vpraša-

nih naših dni, to je dajalo zborovanju še vse globlji pomen. Diskusija je pokazala, da našo ženo vseeno zanimajo samo stvari, ki se sučejo okrog doma in domačega ognjišča, toda diskusija je pokazala tudi na pomanjkanje pravilne politične in splošne razgledanosti naših žena, predvsem podeželskih, da bi znale presojati vse družbeno dogajanje s pravičnega stališča. Morda je prav ta pomanjkljivost potiskala ženo pogostokrat v ozadje, da se je ukvarjala z manj pomembnimi stvarmi, čeprav je čutila, da ni njena edina skrb, skrb za naraščaj. — Premalo je bilo politične povezanosti — je bila ena izmed ugotovitev posameznih delegat. Zaradi premajhne splošne razgledanosti žena je bilo mogoče, da so se dogajale v vsakodnevni praksi stvari, ki so že v osnovi v nasprotju s socialističnimi načeli, ki urejajo od-

nos žene do skupnosti. Saj se je zgodilo, da so morale žene opravljati še tik pred porodom različna dela, ki jim jih ne bi bilo treba, če bi bile dovolj seznanjene s svojimi

DELOVNIM ŽENAM POMURJA!

Vsem našim delavkam po podjetjih, vsem našim delovnim kmetijskim ženam, a posebej še našim zavednim zadružnicam in gospodinjam in vsem našim delovnim ženam po uradih, solah in bolnišnicah iskreno čestitak prazniku naprednih žena — k osmemu marcu

Predsednik OO SZDL
Murska Sobota
Miloš Ledinek

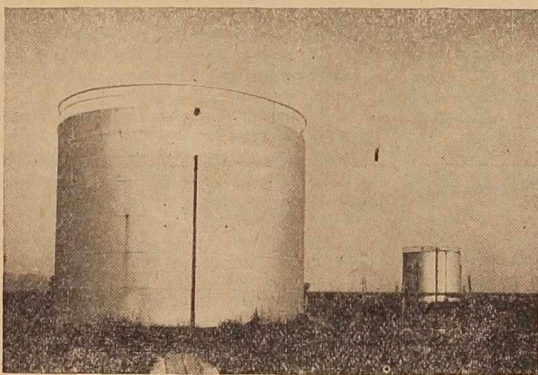
pravici. Ni torej nič čudnega, če so rodile matere nedonošenčke prav zaradi tega, ker si kljub vsem zakonitim ugodnostim niso znale pomagati.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delavski svet Nafta je sprejel družbeni načrt podjetja za leto 1956

Dejavnost podjetja Nafta je poleg proizvodnje nafte in zemeljskih plinov v Lendavi tudi raziskovanje ležišč nafte in zemeljskega plina v ostali Sloveniji. Raziskovalna dela

log tehničnega vodstva, naj bi kupili visokotlačne naprave za razbijanje naftnih slojev, tako zvani fracturing. Tak način se je v nekaterih državah, n. pr. v Ameriki,

Zbiralna postaja na naftnih poljih v Lendavi

bi morala biti načeloma financirana iz proračuna. Ker se ni bil sprejet družbeni načrt FLRJ, je dobila tudi Nafta za raziskovanja v letu 1956 dotacijo samo v znesku 520 milijonov dinarjev. Zaradi tega sloni družbeni plan podjetja na tej predpostavki. Ko pa bo sprejet zvezni družbeni načrt, bo spremenjen tudi proizvodni načrt podjetja Nafta. Popolnoma naravno je, da je proizvodnja nafte iz leta v leto manjša. Da bi povečali proizvodnjo, je delavski svet sprejel pred-

močno uveljavil. Razen omenjene metode, po kateri bi začeli pridobivati nafto v drugi polovici letošnjega leta, bodo nadaljevali pridobivanje nafte s potiskanjem plina pod velikim pritiskom v naftne sloje. Pripravili bodo vse potrebno za uvedbo predvsem drugega načina pridobivanja nafte. Na tak način se bo povečala proizvodnja od 43.500 ton v letu 1955 na 65.700 ton v letošnjem letu, to je približno za 50%.

Nova metoda razbijanja slojev — fracturing

S posebnimi visokotlačnimi črpalkami s pritiskom do 800 atmosfer potiskamo v sloj zmes nafte in drobnega okroglega peska, pomešanega s posebnimi kemikalijami. Te kemikalije imajo to lastnost, da v kratkem času razširijo svojo prostornino in s tem povečajo pore in razpoke, v katere smo jih potisnili z visokotlačnimi črpalkami. V te razpoke pride tudi pesek. Po določenem času postanejo kemikalije spet tekoče in z nafto vred odtečejo iz sloja, seveda se zgodi vse to pri nezmanjšanem pritisku. V razpokah ostane pesek kot opornik v razširjenih kanalih. Na petišovski vrtni bo potreben pritisk le kakih 400 atmosfer.

So primeri, da se poveča na tak način proizvodnja nafte tudi do 1000%. Ker bomo pričeli s to me-

Še nekaj o proizvodnji plina

Zemeljski plin v Lendavi pridobivamo iz dveh virov: iz plinskih vrtin v Dolini, ter iz plinskih horizontov vrtin v Petišovcih. Proizvodnja zemeljskega plina bo znala letos 108 milijonov m³. Od tega plina bo v novi degazolinaži, ki bo kmalu začela delovati, pridoblje-

Mlini in brodovi na Muri so občutili zadnji utrip zime

Letošnja zima, ki nam je lezla pošteno za nohte, je ponagajala našim ljudem tudi sedaj, ko je postalo malo bolj toplo. Na Muri se je začel kopičiti led. Ljudje so s skrbjo opazovali plavajoče ledene plošče in ugibali, kakšne bodo posledice.

V nedeljo 4. marca zjutraj je bilo najhuje. Vojaki in gasilci so z veliko vneto razstreljevali led. Čez 1000 kg razstreliva ni moglo ugnati razdivjane narave. V Melincih je odneslo mlin. Jeklena vrvi pri bistrickem brodu je odrezala plavajočemu mlinu streho, nakar je zanesel vodni tok ostanek mlina v stranski rokav reke, kjer je nasedel na plitvini. Tudi na Bistrici je odneslo mlin. Mlin pri Hotizi se je ustavil sele pri središčem mostu. V nedeljo zjutraj, ko je bila nevarnost največja, je bilo ob Murinih bregovih razen gasilcev in vojakov tudi precej ostalega prebivalstva. Od petih

do devetih zjutraj je pričela voda tako hitro naraščati, da kaj takega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Tisti, ki so bili ob Muri, so komaj pobegnili. Nekdo je moral celo splezati na drevo, kjer je prečepel vso nedeljo in noč od nedelje na ponedeljek, šele v ponedeljek so ga lahko rešili.

Uničenih je bilo tudi več brodov, posebno pa dovoznih mostov pri brodovih. Del broda Hrastje — Mota so ujeli tik pred verženskim mostom, ki je prav tako kot središki čutil silo razdivjane narave. Kljub veliki nevarnosti so oba mostova rešili, za kar gre predvsem zaslugi delavcem cestnega nadzorništva.

V ponedeljek se je stanje že izboljšalo. Ledu ni več. Predvčerajšnjim in včeraj je voda še naraščala, vendar ne v taki meri, da bi bili kraji ob Muri ogroženi. —jm

Pomembno posvetovanje v Radgoni in Radencih

Naše opekarne naj dajo na trg

več votle opeke in montažnih stropnikov

5. in 4. marca je bilo v Gornji Radgoni in v Radencih posvetovanje predstavnikov industrije gradbenega materiala, gradbenih podjetij in projektivnih organizacij. Osrednji problem, o katerem so go-

vorili udeleženci posvetovanja, je bil: kako omogočiti cenejšo in hitrejšo graditev stanovanj. Po referatih o problematiki naših opekarn, o ekonomskih in tehničnih prednostih sodobnih opečnih stropnikov, o potrebi obnove opekarniških obratov ter o opeki kot gradivu za gradnjo stanovanj, se je razvila obširna diskusija, iz katere so formulirali nekaj važnih sklepov.

Opustiti bo treba proizvodnjo stropnikov »Emona« in LGD predvsem zaradi varčevanja z lesom pri gradnji. Boljši od omenjenih stropnikov so stropniki SAT, za večje razpetine pa »supervotlak«. Z nvedbo teh stropnikov bomo dosegli cenejšo in boljšo graditev. Na posvetu so sklenili, da je treba čim prej znižati odstotek izdelave polnih zidakov. Danes predstavlja votla opeka komaj 20% celotne proizvodnje. To razmerje je treba obrniti tako, da bodo zavzemali votlaki 80 odstotkov proizvodnje.

Votlaki imajo pred polno opeko več dobrih lastnosti. Z isto količino gline lahko naredimo več kot 50% več votlakov kot polnih zidakov. Razen tega je konstrukcija mnogo lažja, stanovanja pa toplejša.

Zavod za stanovanjsko graditev bo ob sodelovanju Strokovnega združenja gradbenih podjetij, vseh opekarn in Zavoda za raziskavo materiala LRS, sestavil katalog vseh opečnih izdelkov naših opekarn.

Važna stvar, ki so jo obravnavali na tem sestanku, je rekonstrukcija opekarniških podjetij. Trenutno ima samo 8 odstotkov opekarn v Sloveniji možnost, da takoj preusmerijo proizvodnjo na sodobno izdelavo opeke. Po rekonstrukciji bi se zmogljivost opekarniške industrije v Sloveniji povečala za 50 milijonov kosov.

Rekonstrukcija opekarniških obratov bo terjala precejšnja sredstva. Če bi opekarnam prepustili za nekaj let polovico zveznega davka, bi te lahko izvedle rekonstrukcijo pretežno z lastnimi sredstvi. —jm

Proslava 8. marca v M. Soboti

V počastitev 8. marca — mednarodnega praznika borbenih žena, je bila v M. Soboti svečana akademija v sredo, 7. marca zvečer. V sporedu so nastopali recitatorji in mešani pevski zbor DPD Svoboda in ženski pevski zbor Tovarne perila Mura, svečani govor pa je imela tov. Sida Podlesek, članica Predsedstva Okrajnega odbora SZDL. Prireditelj je bila v dvorani kina Park.

Danes dopoldne pa se je večje število žena in predstavnikov delovnih kolektivov udeležilo svečanega sprejema, ki sta ga v počastitev Praznika žena priredila Občinski ljudski odbor in Občinski odbor SZDL v Murski Soboti.

Našim bralcem in naročnikom

sporočamo, da bo izšla naslednja, t. j. druga številka našega mesečnika »TOPOLI« v četrtek, 16. marca t. l.

Uredništvo in uprava

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 9. do 18. marca: Do srede prihodnjega tedna nestalno vreme s pogostimi padavinami. Del padavin bo padel v obliki snega, zlasti v prvi polovici prihodnjega tedna, ko obenem pričakujemo močno ohladitev. V nadaljnjem poteku suho, oziroma jasno, vendar hladno vreme z mrazom ponoči. Ob zaključku prihodnjega tedna bo verjetno neko poslabšanje vremena.

Eno uro v porodniško-ginekološkem oddelku

soboške bolnišnice

«...Da, je tu.»
Pozdravila sva se, čeprav ne kot nova znanca, saj sva si že po telefonu povedala imena.

«Kaj želite vedeti o nas?» je vprašala.

«Kaj? Pravzaprav vse, kar mi lahko poveste,» sem dejal. «Za osmi marec pripravljamo reportažo, pa sem prišel sem k vam, da napišem nekaj o ginekološko-porodniškem oddelku.»

«Nekaj sem že pisala o tem,» je dejala tvoj. Mileva Sedlačkova, šef tega oddelka. «V vaš list,» je dodala, «v 27. številki lanskega letnika. No, od takrat je že marsikaj novega. To pa zapišite vi. Recimo to, da imamo danes na razpolago 41 navadnih postelj in 5 porodnih, medtem ko smo imeli lani, ko smo bili še skupaj s kirurgi, le 25 navadnih in 1 porodno posteljo.»

«Če smo že pri tem,» sem nadaljeval, «kako pa so se gibala rojstva od 1945 naprej?»

«Samo trenutek, prosim! Za to potrebujem porodno knjigo.» In to, Sedlačkova je naročila, da ji prinesejo knjigo. Medtem pa je najin pogovor teknel naprej. Bilo je zjutraj, okoli osme ure, ko sem vstopil v bolnišnico. Ena izmed vrat so me pripeljala skozi čakalnico v ambulantne prostore. Bil je tak čas, da ni bilo mnogo pacientk, zato je imela tov. dr. Sedlačkova nekaj več časa zame, kot pa bi ga imela sicer. Kajti naval je precejšen in dela je mnogo.

«No, knjiga je tukaj in evo vam podatkov, ki jih želite. Tu seveda ne gre brez številke. Zato: 1945 samo 28 porodov, nadalje pa: 77, 105, 175, 204, 245, 305, 412, 450, 546, 675 lanske leto, letos pa, v teh dveh mesecih, 130.»

«To so lepe številke,» sem dejal. «Se pravi, da je bil oddelek več kot pa samo potreben.»

«Razumljivo. In to v dveh ozirih. V porodniškem, kakor tudi v ginekološkem. Tudi v tem, zadnjem, imamo mnogo perečih primerov.»

«Kadite?»
«Prosim.»
«Izvolite!»

Prižgala sva cigareti. Medtem sem si z enim očesom ogledal ambulanti prostor, ki je prav čeden, čeprav ne velik. Tisti hip je vstopil mož v belem, ki je odslej prisostvoval najinemu razgovoru in od časa do časa vpadal v najin razgovor. Bil je dr. Benkovič, ki trenutno pomaga na oddelku.

«Zanima me,» sem zopet vprašal, «kako zmagujete delo z osebjem, s katerim razpolagate?»

«Moram reči,» je odgovorila dr. Sedlačkova, «da sem s personalom zadovoljna. Imamo sedem babic, 2 bolničarki, eno negovalko. Vse so že mlade, razen ene, in so dobre, požrtvovalne in napravivo, kar morejo. Seveda, imajo tudi svoje napake.»

«Kakor vsak človek,» sem pripomnil.

«Točno. Razen tega imamo še 6 strežnic in eno uradnico. Vse bi še nekako šlo, le otroških negovalk je premalo. Za eno samo je veliko preveč in odgovornega dela. Dojenčki bi morali imeti stalno nadzorstvo. No, moram vam reči, da imamo predvideni še dve negovalki.»

«To je, zdi se, eden izmed vaših problemov. Ali jih imate še več?»

«O teh bi vam lahko še govorila. Samo nekatere vam naštejemo. Najnuj bi potrebovali materinski dom, ki so nam ga že obljubili. Če bi ga imeli, bi imeli vsaj 12 postelj več in bi se stanje občutno popravilo. No, in potem so tu še zdravstvene naprave, kakor sterilizator, avtoklav, destilacijski aparat. To vse nam je zelo potrebno, da bi lahko našo službo izvrševali tako, kakor je potrebno v sodobnem medicinskem pogledu.»

«Kaj pa zgradba?»

«To je bivša privatna hiša. Seveda ima vse pomankljivosti, ki jih ima taka hiša, če se spremeni v bolnišnico. In to od centralne kurjave, ki ne deluje tako, kakor bi hoteli mi. To zimo smo morali celo namestiti navadno peč, kurjeno s premogom, v sobo z dojenčki. Lahko si mislite, da to ni najboljša. Potem so tu kletni prostori, kjer sta mizarska in kleparska delavnica, obe s svo-

PRAZNIK ŽENA V KRIZEVCIH

Proslavili so ga v nedeljo. V dvorani so imele žene lep kulturni program. O pomenu ženskega društva je govorila tov. Farkaševa. Program pa, ki je bil skrbno pripravljen, so večinoma izvajali dijaki gimnazije in učenci osnovne šole. Žene so pridrale tudi čajanko, kar je zelo koristno in lepo, saj so se tako še bolj spoznale. (nb)

LJUDSKO REVIJO
PRESERNOVE DRUŽBE
O B Z O R N I K
DOBITE
V VSEH KNJIGARNAH,
KIOSKIH IN TRAFIKAH

jim ropotom, potem garaže na dvorišču, ki bi se lahko spremenilo v lep park, kjer bi se pacientke lahko sprehajale, in še to in ono...»

«Da, razumem. Težave so pač. Tu, pri vas, in povsod. Potrebe so večje od sredstev, s katerimi razpolagamo, da bi jih zadostili.»

«Si želite ogledati prostore?»

Nekoliko se mi je že mudilo, vendar sem kljub temu privolil. Oblekli so me v bel plašč, v roke sem dobil zaščitno masko, na noge pa gumijaste galose, da ne bi vnesel kakšnih bacilov s ceste.

Prostori so bili lepi, čisti, urejeni, tam, kjer so čakale porodnice na porod, tam, kjer so čakale na odhod, tam, kjer so bili ginekološki primeri, pa seveda tudi prostor z malimi, komaj nekaj dni živimi dojenčki. Vzorno in lepo. Brez pripomb.

Ostali prostori, za kuhinjo, za osebje, za zdravila in še nekateri, še seveda niso takšni kot bi morali

Otroški vrtec v Lendavi že osem let uspešno opravlja svoje poslanstvo

Ko sem stopil v hodnik zgradbe Otroškega vrtca, sem si kar oddahnil. Za hip me je objel topel zrak in začutil sem, da se je kri začela živahneje pretakati po žilah. Poedine cicebane sem našel še v hodniku. Čakali so na svoje mamice. Upravnica in vzgojiteljice, ki zelo skrbno za slehernega cicebana, jim v mrazu niso dovolile, da samostojno zapustijo vrtec.

Vedno nasmejana upravnikova sem našel v pisarni uprave, kjer se je pravkar razgovarjala z neko mamičo. Komaj se je ta poslovila, je že vstopila druga. Izrazila je željo, da bi sprejeli tudi njenega otroka. «V zadnjih mesecih je bilo več takih primerov,» je dejala upravnica Marta. «Zelo radi bi jih sprejeli; človeku je kar hudo, ko ne moremo ugoditi njihovim željam. Skupine so prenatrpane. Posamezne vzgojiteljice imajo kljub predpisom večje število otrok. Pomanjkanje prostorov in vzgojiteljskega kadra predstavlja najbolj pereč problem, ki ga posebno občutimo v zadnjem letu, ko presega število otrok v lendavskem Otroškem vrtcu že številko 170.»

Kdor ne pozna razmer in okoliščin, v katerih je bil ustanovljen 8. marca 1948 »Dom igre in dela«, prav gotovo ne bi hotel verjeti, koliko truda in naporov je bilo vloženo v delo, preden je začela delovati ta predšolska vzgojna ustanova. Dejstvo, da je bilo v začetku v Domu igre in dela 10 otrok, razen tega pa so nekateri starši celo z nezaupanjem gledali na predšolsko vzgojno ustanovo, najlepše potrjuje, s kakimi težavami se je morala

Film — važen vzgojni činitelj

Odkar se je tudi pri nas razvil film in odkar se morejo ponašati s kinoaparaturami tudi že področja, ki so odmaknjena od večjih krajev, postaja film vedno važnejše vzgojno sredstvo. Tega se zavedajo v polni meri tudi učitelji, poklicni vzgojitelji in mnogi starši. Ni pa to večkrat znano raznih kinopodjetijem, ki smatrajo svoj kino le kot pridobitno podjetje. Prav malo jim je mar, odkod pridek denar v njihovo blagajno, kajti glavno je, da se blagajna polni čim bolj.

Kdo so v popoldanskih urah najbolj gosti obiskovalci kina? To so otroci, ki obiskujejo osnovno šolo in nižjo gimnazijo, saj v manjših mestih drugih šol nimajo. Nekateri otroci so stalni obiskovalci kina. Ne kje dobijo denar? Lahko tudi na nepošten način! Vprašanje je, če se naša podeželska kinopodjetja zanimajo za izvor denarja, ki ga prinašajo otroci njihovim blagajnam.

Poznam nekatere otroke, največ jih je nižjegimnazijcev, ki ne zamudijo nobenega filma. Pozna vse filmske igralce in igralke od erke a do erke z; vedo, v katerih vlogah nastopa ta in ta Gina Lolobrigida, kje ubije ta in ta Clark Gable toliko in toliko svojih nasprotnikov itd.

Mislim, da dojema podeželski otrok film drugače kot mestni, da je podeželski otrok nekam bliže prirodi in da vpliva vsebina filma na vaškega otroka drugače kot na mestnega.

Vso korist, ali korist v veliki meri, ki jo dobi otrok v kakšnem podeželskem mestecu od filma je, da nastopa na otroških maškadarah, ki jo prirejajo šole, vsako leto več kovbojcev, ki so postali idol tudi že podeželski mladini, potem morskih razbojnikov, spretnih vlovilcev in podobne svojati.

Učitelj ni sovražnik filma, je pa odločen nasprotnik filma, ki mu podira vzgojne uspehe, saj je film mnogo bolj zapevljiva reč kot pa učiteljeva beseda. Zakaj ne nudijo naša kinopodjetja več vzgojnih filmov? Ali je vsak film, ki je po mnenju vodstva kina primeren za mladino, tudi primeren za cicebano in pionirje? Pionir in ciceban še ni mladina, ampak bo šele postal mladina!

Sola ima, kot kaže praksa, premalo be-

biti. Tudi v klet me je peljala dr. Sedlačkova. Tudi dr. Benkovič je bil zraven. Zares neprimerno, da so tam ropotajoče delavnice, kjer bi lahko bili laboratorijski prostori, sprejemnice za obiske ali kaj podobnega. No, tu še čaka sam oddelek in Svet za zdravstvo precej dela. In prav, ko sem si ogledal vse prostore, ko sem mislil, da sem se o vsem že pogovoril, se je začel živahen razgovor med nami, o splošnih problemih zdravstva v okraju, o nujni potrebi otroškega oddelka, o novi bolnišnici sploh.

»V letih po osvojitvi je bilo mnogo narejenega, več kakor bi si lahko kdorkoli prej predstavljal. Vendar je pred nami še prav toliko in morda še več dela na zdravstvenem področju, kakor pa smo ga že napravili. To zahtevajo današnje ljudske in medicinske potrebe.»

Tako približno se je končal moj razgovor, ko sem se poslovil.

Franč Srimpf

boriti upravnica Marta. Skoraj odveč bi bilo govoriti, da so leto pozneje v vrtcu imeli že 80 otrok. Število pa je vsako leto naraščalo, tako je v letošnjem letu preseglo 170 otrok. S tem se je lendavski vrtec vrstilo po številu tudi med največje predšolske ustanove v Pomurju. Se več! V tem razdobju je šlo skozi Otroški vrtec v Lendavi okrog 500 otrok, med katerimi je večina obiskovala vrtec kar štiri leta. Minulo jesen so odprli predšolsko vzgojno ustanovo tudi v predelu Lendava-Nafta. Za uresničitev je poskrbel delovni kolektiv v Proizvodnji nafte, ki je odstopil in uredil vse potrebne prostore. Delovni kolektiv, ki je ob tej priložnosti pokazal veliko razumevanje in skrb za vzgojo mladega rodu, zasluži pohvalo in lahko služi za zgled ostalim.

V osmih letih delovanja je Otroški vrtec v Lendavi izvršil pri svojem uspešnem poslanstvu veliko vzgojno nalogo. Omembe vredno je, da so vrtec obiskovali številni otroci, pripadniki madžarske narodne

Še enkrat: JEZIKOVNI ANAHRONIZEM V PREKMURJU

Objavljamo pismo S. Lepoša, evang. duhovnika v Križevcih, kot mnenje k članku prof. F. Zadravca »Jezikovni anahronizem v Prekmurju«.

Vaš članek, ki je izšel v 6. številki lokalnega časopisa z dne 9. februarja t. l. sem prebral in si glede njegove vsebine v celoti delim misli z Vami.

Ce bi v zvezi z jezikovno sestavo brošure »Kratki navuk« za evangeličanske konfirmande nastale kakršne koli posledice, bi ne mogel za nje odgovarjati, kajti po

sede, da bi lahko prepovedala obisk tega ali onega filma, ker se na prepoved kinopodjetje premalo ozira. Zato bi priporočal več uvidnosti vodstvom kinopodjetij, da naj boljše razumevajo vzgojno vrednost filma, ki v veliki večini deluje na našo mladino negativno. V vsakem kinopodjetju bi moral biti član upravnega odbora tudi poklicni vzgojitelj, ki bi moral imeti odločilno besedo, kateri film je sposoben, da si ga lahko ogledajo otroci, če je namreč temu kinopodjetju še kaj pri srcu vzgoja našega mladega človeka. Manko Golar

Ob grobu Miškove mamce...

Mamce ni več... ta resnica se nam osem zdi nemogoča, kajti večno, že skoraj celo stoletje je s svojimi toplimi očmi božala polanske njive, skoraj celo stoletje so te dobre oči bedele nad usodo svojih otrok.

Toda vendar je res... mamca so se poslovili... tiho in skromno, da nebi nikogar motili, česar niso hoteli nikdar v življenju. Ko sva pred dobrimi štirinajstim dnevi poslednjič govorila, sva se težko poslovljala. Na svidenje sem dejal, toda mamca so mi drugače odgovorili... bili so prepričani, da je dogorelo življenje, ki je kljubovalo stoterim težavam, življenje, katerega niso mogli zlomiti nobeni zlobni jeziki, niti revščina, niti grožnje in strahovanja nekdanjih oblastnikov.

Pred štirinajstim dnevi sva se poslovila in roke, ki so znale z vso nežnostjo rahlata postelje sedmim sinovom, so bile že hladne kot februarški večeri.

Poslovila sva se in nisem mogel verjeti, da tako kmalu ne bo več matere, ki je znala ustvarjati toplo domačnost in nas odeti z njo kot je to nekoč zapisal o njej Miško.

In draga mamca, zdaj se morava poslednjič posloviti... Končana je

Alkoholizem in še nekatera pereča vprašanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z ljudsko prehrano je tesno povezan tudi alkoholizem. Niso redki primeri, da može kakor tudi žene, posebno v naših vinorodnih krajih, porabijo velik del svojega zaslužka za pijačo. Pri tem trpi seveda predvsem hrana dojenčkov in otrok. Alkoholizem, posledica gotovih socialnih razmer v preteklosti, je še ponekod globoko ukoreninjen in ga bo mogoče zatreji le postopoma, predvsem z vztrajnim vzgojnim delom. V naših vinorodnih krajih je še en problem. Marsikatera mati pušča otroke doma, kjer jih zapre v sobo. Razen tega hranijo otroke navadno samo z mlekom, ker gre to pač najhitreje. Tako oskrbovan otrok je šibak in neopreden. Res je, da zahteva nega otroka precej truda in časa, toda če bi se naša žena dovolj zavedala, koliko denarnih sredstev gre predvsem za zdravljenje bolezni, ki so posledica slabe prehrane, ne bi pogostokrat tako brezbrizno puščala svojih otrok zgolj naključju. Prav iz tega razloga so zborovalke uvidele, da je v še tako navidezno skritem družinskem življenju potrebno pravilno ocenjevanje prizadevanj ljudske oblasti, ki hoče prav tako kot v

vsem javnem življenju, ugotoviti socialistične odnose tudi v družini.

Eno izmed glavnih področij družbenega dela naših žena so potrošniški sveti, v katerih lahko žena doseže z aktivnim sodelovanjem to, da bo naša trgovska mreža obvladala ves blagovni promet, predvsem kar se tiče prehrane.

Sveže vzdušje morajo ustvariti žene zadržnice tudi na vasi. Organizirati podeželske žene, mora biti smoter vseh posameznih organizacijskih enot. To bo mogoče urediti najlažje sedaj, ko bodo občni zbori kmetijskih zdruag. Pri kmetijskih zdruag mora biti središče vsega delovanja kmečkih žena. S pravilnim utemeljevanjem svojih potreb si bodo žene zagotovile vsestransko pomoč, ki je potrebna pri organiziranem delu. Tečajji, poučni izleti, predavanja, vse to naj bo preusmerjeno preko KZ. Slaba izvedba posameznih gospodinjskih tečajev temelji prav v nepravilni organizacijski osnovi.

Dvodnevno zborovanje so zapustile žene zadržnice obogatene z dragocenimi idejnimi napotki, ki jih bodo morale v življenju dosledno uresničiti.

V zborovanje je bil vključen tudi ustanovni občni zbor Zveze žena-zadržnic, na katerem so delegatke izvolile 19-članski odbor, ki bo skrbel za povezavo med posameznimi krajevnimi odbori in usmerjal delo organizacije.

jm

Pri Vidmu je v gasilskih vrstah PREMALO ŽENA IN MLADINE

V občini Vidmu ob Ščavnici deluje 14 gasilskih društev s 495 člani. V gasilskih vrstah pa je premalo žena in deklet, saj s 30 članicami pač ne morejo biti zadovoljni. Društva bo treba pomladiti tudi z mladimi ljudmi in pionirji. V sodelovanju z mladinsko organizacijo bi se jim prav gotovo posrečilo podesetoriti število članov.

Lani so imeli 720 vaj, med njimi ponoči 10 mokrih. Na teh vajah je sodelovalo čez 12.000 članov. Ogenj so gasili dvanaestkrat in na pogoriščih opravili 894 prostovoljnih delovnih ur. Škoda je bilo nekaj čez 1 in pol milijona din, s pravočasnim posredovanjem pa so gasilci v vašani obkroževali za 20 milijonov in 600 tisoč din ljudskega premoženja. Trikrat so gasili izven svojega območja. Posledni so bili tudi pri vzgajanju članov, saj so poslali več podčastnikov in strojnikov na tečaje v M. Soboti, 52 gasilcev deluje v DPD »Svoboda«. Z raznimi simboličnimi vajami so nastopili v Varaždinu, Ljutomeru, Gor. Radgoni, Kapei in pri Vidmu. Močnejša društva so pomagala slabšim vrstnikom in tako prispevala k občemu napredu gasilske službe v občini.

Na zboru občinske gasilske zveze — bila je pred dnevi ob navzočnosti 24 delegatov in predstavnikov množičnih organizacij — so se zavzemali tudi za nadaljnje sodelovanje z ljudskim odborom in množičnimi organizacijami. V proračunu so predvideli večje zneske za orodje in opremo, sklenili pa so tudi, da se bodo polnoštevno udeležili gasilskega festivala v Mariboru. Delegati so pozdravili v svoji sredini pionirje iz dragotinskega društva in delegacijo žena s Stare gore, ki so zboru izročili pozdrave svojih društev. Drugače pa na zboru ni bilo opaziti nobene ženske, kar narekuje občinskemu vodstvu, da bo moralo ženam mnogo bolj zaupati in jim zagotoviti dostojno mesto tudi v vodstvenih organih.

Gasilskemu veteranu Antonu Verzeli, ki že čez 60 let aktivno deluje v prostovoljnem gasilstvu, pa je bilo izročeno zasluženo odlikovanje Gasilske zveze FLRJ: gasilska zvezda II. stopnje. Kc

Tako je bilo tudi pri Fujsu, kot so jim rekli po domače, samo s to razliko, da je bila revščina še večja kot pri drugih hišah in otroci so hoteli več vedeti kot drugi. V tem domu, ki je bil majhen kot je mogoče le v prabljici, so se rodili otroci — sedem sinov. Trije so umrli v rani mladosti. Rano so umirali, čeprav jih je grelo toplo materino srce, vendar to ni moglo nadomestiti vsega, česar niso zmogle pripraviti pridne, delovne mamičine roke. Miško se spominja teh let z grenkobo »kadar nas je mati prala in če ji je vreme nagajalo, dva, tri dni nismo mogli iz sobe.«

In ni čudno, če je smrt pogosto obiskovala hišo in je gospodarila bo-lezen siromakov — jetika.

Komaj so zasnajali po prvi seditovni vojni o zemlji, že je tuberkuloza pobrala mamci moža Miška in mati je ostala sama s sinovi, ki so videli že v daljavo, ki so hoteli poznati več kot domače pašnike. Odhajali so v šole in mamca so ostajali sami. Ko so verjeli, da si bodo lahko vsaj malo spočili, se je spet oglasila smrt in tuberkuloza je vzela najstarejšega sina Lojza. Lojz je umrl; Miško, Naci in Vanek pa so odšli v šole. Miško je začel pisati. Napovedoval in kazal je pot v novi čas... v lepšo bodočnost in tedaj

Samoupravljanje in finančna inšpekcija v luči gospodarskih predpisov

Lahko trdimo, da smo v samoupravljanju prehodili tisti prvi del poti, se pravi, da smo ugotovili načelo: prenesti upravljanje v podjetjih na osnovne proizvajalce — delavce. Utrdil se je že tudi način kako sprojavati posamezne sklepe v življenju, toda to le bolj teoretično kot praktično. Slabost organov družbenega upravljanja je še vedno v tem, da upravni organi niso dovolj trdni kar se tiče prijema čisto ekonomskega značaja: ni dovolj orientacije glede najosnovnejših elementov, po katerih se odvijata proizvodnja v gospodarski organizaciji. Ker je pravilno delo odvisno predvsem od zakonitih poti, ki urejajo medsebojni odnos določene proizvodne panoge in je naš gospodarski upravni sistem sorazmerno mlad ter v zelo živahnem razvoju, je potrebno, da obstaja neke vrste usmerjevalec in čuvar zakonitega izvajanja predpisov.

Finančna inšpekcija je v naši družbeni ureditvi tak usmerjevalec. Finančna inšpekcija pa naleti pri svojem delu pogosto na nepravilna subjektivna mnenja, ki inšpekcijo dolžijo, da je preveč toga in nezivljenjska, kar pa navadno ni povsem res.

Vsak gospodarski predpis ima določen namen. Če mislimo, da predpis o tej ali oni stvari ni pravi, da ne bo vplival n. pr. na večjo storilnost, moramo najprej kritično presojati splošno stanje v lastnem podjetju, nikakor pa ne smemo, mogoče zaradi trenutnega uspeha, razlagati predpisov napačno. Če je predpis neobjektivno, se bodo pokazale slabosti tudi takrat, če bomo predpis dosledno izvajali. Odkrito povedano: pogostokrat govorimo, da so nekateri gospodarski predpisi ostri in zahtevni. Precej vsakodnevnih kritike gre na ta račun. Nikoli ali bolj poredko pa razmišljamo in govorimo o tem, kolikokrat izigravamo zakonite predpise, pridobivamo na nezakonit način finančna ali materialna sredstva, ki rušijo ekonomsko skladnost n. pr. na tržišču in nujno narekujejo nove, ostrejšje ukrepe. Sem spadajo tudi nenamenske uporabe sredstev. Takih prekrškov je ugotovila finančna inšpekcija pri svojem delu leta 1955 cel kup.

Pri naših podjetjih, ki proizvajajo prehranbene predmete (Tovarna mesnih izdelkov, Tovarna mlečnega prahu) pa tudi pri kmetijskih posevkih je navada, da dajejo svojim uslužbencem in delavcem priboljške v naravnih ali v bremenih pa tako dajatev plačnega sklada, kar bi bilo edino pravilno. Če bi bil tak način poslovanja pravičen, bi smele delati tako vse gospodarske organizacije. Kaj bi bilo, če bi uvedli neke vrste »kalos« tudi denarni zavodi in bi zato zvišali obrestno mero n. pr. pri potrošniških kreditih? Morda malo drzna, vendar realna primerjava kaže na nepravilen način dela, ki lahko znatno podražuje potrošne dobrine, konteno je taka primerjava umestna, ker jo motrimo iz gledišča skupnosti.

Inšpekcija je ugotovila, da je stanje v nekaterih podjetjih — posebno v petrovskih — tako, da ne kaže v nobenem slučaju na kakršnokoli gospodarsko perspektivo, čeprav za razvoj imenovanih, pa tudi drugih podobnih podjetij v okraju, ni nobenih nepremostljivih objektivnih težav. Finančna inšpekcija je predlagala Ob LO Petrovič-Salovci, naj ta podjetja likvidira, saj si je danes nemogoče zamisliti, da v podjetju ne bi bilo knjigovodstva in sploh katerih koli drugih potrebnih upravnih instrumentov, ki dajejo pravilno sliko o moči in razpoložljivih sredstvih podjetja. Neurejena dokumentacija, pomanjkljive evidencije o materialu, osnovnih sredstvih, nepravilno finančno poslovanje, vse to so stvari, ki jih je ugotavljala finančna inšpekcija pri pregledih v gospodarskih, pa tudi družbenih organizacijah.

Najbolj problematično pa je finančno poslovanje v kmetijskih združenjih, ki izkazujejo skoraj redno večje ali manjše primanjkljaje. KZ Murski Krnci, KZ Dobrovnik in KZ Rački vrh so v tem oziru najslabše. V večini primerov zakrivajo primanjkljaje poslovdaji, ki po navadi niso lastniki nobenih protivrednosti, s katerimi bi krili primanjkljaje. Soodgovorni za primanjkljaje so upravni odbori kmetijskih združenj, če zapostavijo poslovdaje, ki so bili že kaznovani zaradi različnih prestopkov in poneverb.

Ko je Miško odšel s partizani čez Muro, so se mamca bali, ali se še vrne in si želeli, da bi se še srečala in kaj je za Nacijem, katerega so odplekli bolnega v Dachau. V teh težkih dneh, se je spet oglašila pri hiši stara znanca — umrl je vnuk Lojze. Meseci so minili. Miško se je vrnil in tedaj so mamca z unukinjo Tanjico čakali, kdaj se vrne Naci. Spraševali so po njem, toda ko so zvedeli, da se ne bo nikdar več vrnil, nikdar več zaigral na cimbalu, so se mamca postarali in tedaj so se začeli poslavljati. Toda težko, imeli so še želje in pred leti, ko smo pripravljali proslavo obletnice izida prve številke Ljudske pravice, so mi večkrat dejali: »Veš tako rada bi še dočkala dan, ko bo ta proslava, ko bodo vsi o Polani videli, da Miško ni zaman pisal in zaman delal.« Mamca so si želeli, da bi s tem dobili vsaj malo zadoščenja za ves »rezir«, kar so ga morali prenašati od starih oblastnikov, od vseh njihovih podrepanikov, od vseh, ki so tenko rezali kruh, od vseh, ki niso hoteli, da ostane mali človek, da spregovori odločno in jasno o svojih pravicah in dolžnostih. Vsa srečna in ponosna so bili o tistih dneh mamca in kljub svojim letom še odločna, ko so mi večkrat dejali: »Kdor me ni maral žive, tega tudi ni treba, da bi me spremljal na zadnji poti.«

Ze vsa trudna in toliko potrebna počitka, je morala sprejeti novo težko breme. Prišli so tuji oblastniki... še huje kot nekoč stari žandarji, so začeli iskati Miško, bil jim je v napotje, bolelo so jih njegove misli, uničevali so slovensko knjigo. Mnogokrat so ti oblastniki buljili o blage mamičine oči. Ukrasti so ji hoteli skrinjost, kje je Miško, kje so drugi, toda bilo je vse zaman. Ko so mamca spraševali, kje je Miško, so ji odpirali drugo svežo rano: kako je Naciju v madžarskih zaporih.

V tem velikem srcu je bila velika ljubezen in prepričanje, da trpljenje njenih otrok in vseh drugih ne more biti zaman.

Kazni, ki sta jih izrekla sodnik za prekrške in gospodarsko sodišče v lanskem letu, so precej občutne. Podjetja so morala plačati nekaj čez pol milijona, odgovorni uslužbenci pa okrog 100 tisoč dinarjev kazni.

Da se bo stanje v tem oziru izboljšalo, bodo morali skrbeti predvsem upravni organi gospodarskih organizacij, ki naj zavestno čutijo ne samo moralno, temveč tudi materialno odgovornost pri pravilnem uveljavljanju posameznih zakonitih predpisov; kajti šele na tak način bo zakonodajnim organom mogoče pravilno oceniti umestnost in potrebo posameznih predpisov. Operativna vodstva v podjetjih morajo nuditi članom upravnih organov vso strokovno pomoč da ti ne bodo v društvenih organizacijah samo kot neka formalnost, ampak organ, ki bo s pravnimi prijemi usmerjal delo podjetja.

Pismo iz Lendave Nepravilen postopek občinske arbitraže

Delovni kolektiv lendavske Proizvodnje Nafta se v zadnjem času odločno zavzema za zmanjšanje proizvodnih stroškov. Skladno s tem stremeljenjem, ki je prevladalo tudi v razpravah na sestankih sindikalnih podružnic v podjetju, so pred nedavnim odpustili iz službe skupino osmih delavcev, ki so se na svojih delovnih mestih zelo slabo izkazali, sprejeli pa so enega dobrega delavca - specialista.

Občinska arbitraža v Lendavi pa je odklonila odpust teh delavcev. Tak postopek seveda ni samo v nasprotju z običnimi prizadevanji za izboljšanje našega gospodarstva, marveč povzroča v kolektivnih zmedo in nemogoče odnose, hkrati pa sili podjetja tudi k temu, da morajo še naprej zaposlevati nepotrebno delovno silo. Nič čudnega ni, če je delavski svet podjetja na svoji seji 25. februarja sprejel z ogorčenjem to odločitev občinske arbitraže kot ukrep, ki jemlje podjetju pravico, da lahko sprejema boljše delavce in odpušča slabše. Čudno izzveni tudi navedba arbitraže, da nobeden od odpuščenih ni bil disciplinsko kaznovan, ko pa je vendar znano, da ni nikjer v zakonskih predpisih določeno, da je mogoče odpustiti samo tistega delavca, ki je bil poprej disciplinsko kaznovan. In končno: nepravilno je tudi to, da

VOLITVE DELAVSKEGA SVETA PRI NAFTI

Na zadnji seji delavskega sveta lendavske Nafta so sklenili, da bodo 21. marca volitve novega delavskega sveta. Volitve so že tudi razpisali.

V podjetju je zaposlenih tisoč delavcev, zato bodo izvolili 50 članov DS. Podjetje ima več delovnih — po vsem Pomurju, od Dravskega Središča do Filovec — zato se delavci med seboj bolj slabo poznajo. Na lanskim dopolnilnih volitvah v delavski svet je enotna kandidatna lista za vse podjetje ovirala pravilno izbiro kandidatur. Stari delavski svet je potemtakem imel kratko mandatno dobo, je pa zelo dobro opravljal svoje poslanstvo.

Letos pa bodo volitve po volilnih enotah. Določili so štiri volilne enote, v katerih bodo volili člane delavskega sveta v sorazmerju s

številom tamkaj zaposlenih delavcev. V prvi volilni enoti (vrtanje) bodo izvolili 13, v eksploataciji in degazolnaji 17, v strojem obratu 12 ter v direkciji in zunanjem obratu 8 članov DS.

Volitve po posameznih enotah bodo prav gotovo mnogo pripomogle k temu, da bodo v delavski svet izbrani zares najboljši kandidati.

K. C.

V telovadnih vrstah pogršaajo mladino in starejše ljudi

Delovanje radgonskega telovadnega društva »Partizan« je zelo oživelo po zadnjem običnem zboru, predvsem zaradi tega, ker člani sedaj telovadijo v novi in prostorni telovadnici, ki sodi menda med najlepše urejene vrstnice v Pomurju. Precej zaslug za uspešno delovanje društva ima tudi načelnik, ki ga vodi F. Strgar in tov. Kljunova.

Redno vadi 10 oddelkov. Najbolj številne so mlade pionirke, katerih telovadi redno 26, sicer pa pionirska mladina sploh prednjači v pridnosti in rednosti. Mnogo obetajo tudi članice, katerih je zaenkrat samo dvanajst, če pa pomislimo, da lani sploh niso imeli ženske vrste, je tudi to uspeh.

Posebno zaželeno pa bi bilo, če bi se več mladih ljudi pridružilo telovadcu »Partizan«. Zaenkrat šteje mladinska vrsta 14 članov, vrsta mladink pa 6, kar je vsekar premalo.

Kdaj pa se bodo prebudili člani? Ali starejši Radgončani res nimajo veselja do telovadbe? Samo nabiranje bele žogice, ki jo sicer tudi pristojevo k telovadbi, je prav gotovo premalo.

Radgonski »Partizan« šteje 178 članov, kar pomeni, da je vsaki deveti Radgončan aktiven telovadec. Mar ni to uspeh za majhno, a vendar podjetno obmejno mestec?

—rko

Potrebno je sodelovanje staršev z učitelji

Pred kratkim so se sestali starši in učitelji dijakov z nižje gimnazije v Veliki Polani na roditeljskem sestanku. Učiteljska je bila zelo lepa, seveda bilo navduženih 70 roditeljev. To dokazuje, da se starši vedno bolj zanimajo za napredek svojih otrok. Učitelji so seveda zopet »POMURSKA SREDNJA ŠOLA« ki imajo slab odnos do šole in učiteljski otroci bi bili najbolj potrebni vzajemne pomoči šole in doma. Najslabši je bil obisk iz Brezovice. Na sestanku so razpravljali o polletnih uspehih, o društvu prijateljev mladine, o prijavah otrok za počitniške kolonije, o potrebi mlečne kuhinje, o sodelovanju dijakov na proslavi in tudi o bodoči reformi šolstva. Skupne ugotovitve na sestanku so bile: Dober obisk je temelj učenega uspeha, domače naloge so nadaljevanje šolskega dela in služijo za utrjevanje učne snovi, zato jih morajo dijaki doma vestno izvrševati, starši pa jim morajo za to dati dovolj časa, pri slabših dijaki pa to delo tudi nadzorovati.

Podoben sestank je bil tudi na Hotizi. Udeležba 28-tih staršev predstavlja dve tretjini roditeljev vsolanih dijakov. Obdelali so ista vprašanja kot v Vel. Polani, poleg tega pa so razpravljali o nekaterih negativnih pojavih pri dijaki kot je kvartanje za denar, kajenje, zahajanje na veselice v večernih urah in popivanje. Navzoči so bili soglasno mnenja, da nosijo za take pojave predvsem krivdo starši teh dijakov; seveda staršev omenjenih dijakov ni bilo na sestanku. Sestanek so zaključili z geslom: Vzgoja ni samo zadeva staršev in učiteljev, temveč vse družbe.

LOJZE VALENCIČ

»Hribi še beli so, breskve še ne cvetijo — da, res je to, kajti cvetoče pomladi ni več uškal zaveden slovenski mož, korenina sončne Primorske in v prekmursko deželo krepko presajeni borec za narodne in socialne pravice slovenskega ljudstva.

Zadnji petek so ga spremljali številni prijatelji in znanci na njegovi zadnji poti in se poslovili od njega na soboškem pokopališču — Lojzeta Valenciča, katerega življenjska usoda je bila polna borb in tudi razočaranj zaradi nasilja italijanskega fašizma in predvojnih jugoslovanskih režimov.

Rodil se je v Podsobotinu pri Gorici. Po šolanju se je izučil za kolarja. Kot zaveden član slovenske družine je bil v deželi Simona Gregorčiča vedno v službi slovenske kulture in narodne ohranitve. V domačem pevskem zboru je pel kot dober basist. Prišla pa je prva svetovna vojna in z njo trpljenje za vso njegovo družino, ki si jo je bil ustanovil. Najdemo ga v italijanskem ujetništvu, ženo pa med begunci v severni Italiji. Neznosno življenje je upihnilo dih njegovima hčerka.

Ko je v Italiji zavladal Mussolinijev fašistični režim, je Valencič pobegnil z družino v Jugoslavijo in se naselil na posestvu v Dolgi vasi. Dobil je golo zemljo, ki jo je moral odplačevati, zraven pa si nabavljati sredstva za obdelovanje. Z ženo sta morala krepko garati, da sta lahko uredila domačijo. In uredila sta si jo, lahko rečemo, vzorno. Na gričku pri domačiji si je Valencič uredil vzorec breskov nasad in brajke, ki jih je negoval z vso ljubeznijo.

Potem je spet prišla svetovna vojna in Valencičeva družina je morala že drugič dosti pretrpeti za narodovo stvar. Njega, ženo in tri otroke so Madžari internirali v svojo »obljubljeno« deželo. Sin Virgil se je pridružil partizanom in je leta 1944 padel kot oficir Kosovelove brigade. Lojze ni klonil nitvi v internaciji. Deloval je za narodno-osvobodilno gibanje in kot blagajnik tajne organizacije pošiljal borce med partizane, katerim sta se pridružila tudi njegova sinova Lojze in Slavko. Kot 60-letnik se je po osvoboditvi spet resno lotil dela na domačiji, ki so jo okupatorji zelo opustošili. Tedaj ni bilo ne breskev in ne trte, toda v njem je bila nepremagljiva volja po napredku. Na klic domovine je znova zaoral sveže brazde v opuščeno zemljo in vabil iz nje bogate pridelke. Dobil je diplomu naprednega kmetovalca.

Zdaj Lojzeta ni več med nami, toda živa so ostala njegova hotenja in velika dela za svoje ljudstvo. Zato naj njegovo telo, ki ga ni moči ohraniti, najde zasluženo počitek v domači slovenski zemlji!

Proslava žena v Lendavi

Večer pred Dnevom žena je bila v Lendavi svečana akademija, ki jo je pripravilo mestno vodstvo SZDL. V programu so sodelovali člani DPD »Svoboda« in dijaki nižje gimnazije s petjem in deklamacijami.

Pozdrav pomurskim ženam iz JLA

Vojak JLA R. Banfi, V. P. 1552/57. Beograd, je poslal uredništvu našega lista pismo, v katerem toplo pozdravlja delovne žene Pomurja ob njihovem prazniku — 8. marcu — in jim želi še več uspehov pri nadaljnjem uveljavljanju na vseh področjih družbenega delovanja.

je arbitraža istočasno razveljavila odpoved za vseh osem delavcev; lahko bi se namreč zgodilo, da je bila odpoved za kakšnega delavca res nepravilna, bodisi spričo raznih okoliščin ali uveljavljanja koristi podjetja. Vso stvar pa le ne kaže metati v en koš in jo pavsalizirati. Odpoved je bila razveljavljena v času, ko se že resno zavzemamo za uresničevanje novih smernic v gospodarstvu, zato delavski svet upravičeno pričakuje, da bo občinska arbitraža sprevidela svojo napako in jo tudi popravila.

Ing. Koloman Cigit

Petrovičev »Vozel« o izvedbi MKUD »Dane Šumenjak« na Ekonomski srednji šoli v M. Soboti

IZ NAŠIH KULTURNO-PROSVETNIH DRUŠTEV

Lep uspeh madžarske dramske sekcije DPD Svoboda v Lendavi

Zadnji teden so se predstavili na lendavskem odru člani madžarske dramske skupine DPD Svoboda s komedijo Csiki Gergelya »Nagy mama«. Na odru smo razen znanih gledalci igralce, ki so prvič nastopili. Preden je zbral režiser Karel Bokroš okrog sebe 19 igralcev, je bilo potrebno vložiti v delo precej truda. Da ne govorimo o mrzli dvorani, kjer so se vršile vaje v času največjega pomanjkanja plina. Kljub težavam in manjšim pomanjkljivostim je igra uspela. Pet predstav in rekordno število gledalcev to najbolje potrjuje. Omembe vredno je, da si je razen Lendavčanov ogledalo igro tudi precej ljudi iz okolice.

Pa še nekaj besed o nastopajočih. V glavni vlogi Szerémi profice, ki podpira enega izmed ženskih dijaških internatov, je nastopila znana igralka Ruža Bogar, ki je zadovoljila številne gledalce. Po daljšem presledku je nastopila Inke Siftar; kot upravnica internata se

je v vlogo zelo vživela. Še posebno so bili gledalci navdušeni nad vzgojiteljico internata, ki jo je igrala Etelka Šipoš, ki je večkrat doživela aplavz ob odprti sceni. Brata Laci in Jožef Varga, prvi v vlogi profesorja, drugi kot upokojeni vojaški duhovnik, mnogo obetata, saj sta svoji vlogi odigrala v zadovoljstvo gledalcev. Vnukinja in vnuk Szerémi prof., Pulika Paller in Karel

„ŽALUJOČA MATI“ v uprizoritvi IZUD Bogojina

Dramatska skupina našega IZUD je naštudirala dramo nekega italijanskega dramatika z naslovom: »Žalujoča mati«. Vsebina igre je narepna, revolucionarna, in nas prav veseli, da so posegli enkrat tudi po takem delu. Celotno dejanje se godi na Siciliji, kjer se skupina naprednih revolucionarnih mladih ljudi bori proti nastopajočemu fašizmu. Zaradi tega jih oblast prega-

Draga mamca, zdaj se poslednjič poslavljam in to je težko. Ne moreva si več stisniti rok in ne pogledati v oči, v katerih je bilo toliko drobtne, da smo mi vsi, ki smo vas poznali, bili mirnejši in bogatejši, ko smo odhajali od vas. Mnogo nas je, ki smo vam hvaležni za ves vaš trud, hvaležni smo vam za Miško in z njim ste postali tudi naša mama.

Težko se je posloviti, ko se nam še vendar vsem zdi, da ste med nami in še čakamo vaših toplih besed: »Dete moje« in skrbnih vprašanj »Kako se godi temu ali onemu, ali je zdrav, kako je z otroci. Vedno so bili na premem mestu v vaših vprašanjih drugi in nazadnje ste spregovorili o lastnih bolečinah in težavah.

Draga mamca! Zdaj se poslavljamo od vas. Miško in Vanek, vaše snaha, vnuki in vnukinja, tu z nami je Lojz, tukaj je Naci, katerega ste dolgo čakali, da se vrne iz Dachaua.

Poslavljamo se vsi, ki smo vas poznali, poslavlja se slovenski narod od matere, ki mu je rodila velikega glasnika pravice in resnice.

Za vse vaše življenje vam iskrena hvala, draga mamca!

Slava dragi mamci!

Vanek Siftar

Sadimo in gojimo topole

Ob naših rekah, potokih in izviri je mnogo neizkoriščene zemlje, primerne za rast topolov

Dandanes je veliko povpraševanje po lesu; širom po našem kraju in republiko krožijo nakupovalci, ki ne izbirajo po vrsti in sortimentu, kajti za njih je važno samo eno: les. Tako zelo povečujejo pritisk na že itak pičle zaloge lesa pri nas. Kdor namreč pozna naše pomurske gozdove, ta dobro ve, da so v zelo slabem stanju. Intenzivno stajenje je skozi desetletja privedlo do velike degradacije tal, tako da se je lesni prirastek zmanjšal za več kot polovico. Namesto letnega prirastka 4 m³ na hektar (popreček), ki bi ga bilo mogoče doseči v naših gozdovih z ozirom na sestav tal, inklinacijo in ekspanzijo terena, znaša sedaj ocenjeni prirastek od 1 do 2 m³ na hektar.

Ne samo gozdovi, tudi pokrajine menjavajo svojo podobo! Kot dober poznavalec nižinskega predela Pomurja lahko zapišem: nekdanj z lepimi in košatimi hrastovimi in drugimi drevesi obkrožene vasi postajajo vedno bolj vidne določene naokoli. Iz dneva v dan padajo stoletni orjaki in nastajajo praznine. Žal da se malokdo spomni na to, da bi na njihovo mesto posadil kakšno sadiko.

Ali naj samo s sečnjem dreves zadostimo potrebam po lesu? Ne! Dandanes menda ni človeka, ki še ne bi ničesar slišal o topolih. Izredne dobre lastnosti topola (hitra rast, lahko razmnoževanje in kakovostna les) so bistvene pomena. V sorazmernem kratkem času se topoli na primernih tleh razvijajo v prave orjake. V 25 letih zraste topol tudi do 30 metrov visoko, njegovo deblo pa ima povprečno 60 cm premera. Za svojo rast zahteva topol rahla, globoka, humusna in sveža tla. Takih tal pa je pri nas veliko neizkoriščenih ob rekah, potokih in izviri. Površno ocenjena dolžina takih terenov znaša pri nas čez 500 km. Da omenim samo nekatere: Ledava, Dobel, Crnec, kanal Ledava—Mura, Kobiljski potok, Sčavnica itd. Tukaj pa nismo zajeli Mure, ob kateri so ugodni tereni za topol v širokem pasu do 1 km vzdolž reke od Čmureke do Kotoribe. Ob Muri imamo sicer mešane gozdove vrbe, topola in akacije, vendar pa bo potrebno v teh gozdovih zasaditi še več topolov. Če bomo zasadili obale omenjenih

potokov (brez Mure), bomo potrebovali čez 100 tisoč topolovih sadik, ki bi nam v 50 letih dale čez 150.000 m³ dobrega celuloznega in gradbenega lesa. Velika količina lesa, ki ga lahko pridobimo brez vsake škode na poljskih in travniških pridelkih! Topoli imajo namreč tudi to dobro lastnost, da s svojimi redkimi krošnjami (kronami) preveč ne zasenčujejo tal. Razen že omenjenih pa je

Črni topol - naš domačin

Pri nas je naravno razširjen črni topol (Populus nigra) — jagnjen in njegova varieteta - odlika (P. nigra var. pyramidalis) piramidni topol. Srečamo kultivirane, tako imenovane skanadske topole. To so pravzaprav križanci ameriških in evropskih topolov. Ti križanci imajo zelo dobre lastnosti — hitro rastejo in nam dajejo mnogo lesa. Te topole bomo sadili pri nas tudi v bodoče; piramidne topole z ozko krono bolj ob cestah, ostale pa drugod.

Topole razmnožujemo generativno s semenom in vegetativno s potaknjenci iz mladih šib in korenin. Pri nas ni v navadi razmnoževanje topolov s semenjem. Bolj razširjena je vzgoja sadik s potaknjenci, ki so od 18 do 25 cm dolgi in od 7 do 10 mm debeli deli topolovih šib s 5 do 8 dobro razvitimi popki. Režemo jih iz ravnih in lepo razvitih topolovih šib, predvsem zaradi tega, ker z njimi prenašamo posamezne lastnosti na sadike. Gornji rez mora biti tik iznad dobro razvitega popka, spodnji rez pa nekoliko izpod najnižjega popka. Take potaknjence sadimo v drevesnicah ali neposredno na primernem zemljišču. V drevesnicah sadimo potaknjence v razdalji od 25 do 30 cm eden od drugega. Iz njih vzgojimo 1-letne sadike, katere potem presajamo na primeren teren. Na terenu pa sadimo potaknjence v razdalji najmanj 5 m eden od drugega. Sadimo jih v zrahljano zemljo, navpično, vse do gornjega vrha, tako da se vidi samo en popek, ko se zemlja vleže. Sadike in potaknjence sadimo spomladi pred listanjem.

Uprava za gozdarstvo v M. Soboti se bo dosledno zavzemala za uresničitev gornje

pri nas še dosti ugodnih terenov za topole ob cestah, železniških progah in številnih potokih. Njih dolžina je prav gotovo dvakrat večja od prejšnje. Potemtakem je pri nas zelo veliko ugodnih tal za topole, le saditi jih je potrebno začeti sistematično. Za ta koristen gospodarski posel naj bi se zavzeli kmetijska gospodarstva, kmetijske zadruge in posamezni kmetovalci.

zamisli. Če predlani smo začeli v svojih drevesnicah vzgajati topolove sadike. Od takrat se število sadik vedno bolj množi, tako da imamo letos pripravljenih za sajenje že okrog 50.000 kakovostnih sadik. Dosedaj smo sadili vzgojene sadike izključno na gozdnih parcelah, letos pa jih bomo zasadili nekaj tisoč tudi ob Ledavi. Da bi vzgojili še več sadik, bomo povečali naše drevesnice in uredili novo v Gor. Radgoni. Več ko bomo namreč imeli sadik, več ugodnih terenov bomo lahko zasadili z njimi in tako čez nekaj let pomagali lesni industriji s potrebnimi surovinami. Zato naj velja za vse: sadimo topole, kajti tako bomo koristili sebi in naši družbi.

Ing. Jože Koren

DOVOLJ BO DELA ZA KMETIJSKE DELAVCE POMURJA

Pred kratkim so prišli v naše kraje zastopniki kmetijskih in vinogradniških posestev iz Bačke, Banograh in Srema, da oskrbijo za letošnjo sezono dovolj delovne sile. Takega zanimanja za našo delovno silo doslej nismo bili deležni. Naši sezonski delavci so se že utrdili posebno na nekaterih deloviščih, saj sodelujejo posamezniki tudi v delavskih svetih, upravnih odborih in sploh v samoupravljanju. Na tak način soodločajo pri delitvi dobi-

Z obiska pri Gradu KRAJNI, A NIČ MANJ VAŽEN PROBLEM: promet

Popotniku, ki potuje z avtobusom k Gradu, se kaj rada pripeti na poti »bodonska« nezgoda; večkrat je namreč tako, da avtobus običi pred znano bodonsko vzpetino, ki je ne more premagati. Potem pa ima to »srečo«, da lahko s plačano vozovnico peš kolovratiš v precej oddaljeno goričko prestolnico.

Povejmo kar naravnost: graški občani niso prav nič zadovoljni z avtobusno prometno zvezo, ki jo imajo sedaj z okrajnim središčem. Ne samo zastran kaj običajne »bodonske katastrofe«, marveč tudi zaradi tega, ker je enkratni dnevni obisk avtobusa samo kaplja v mnogo večje potrebe; Grad je namreč občinsko središče in ljudje mnogo potujejo v M. Soboto po službenih in zasebnih opravkih. Kolikokrat je treba samo na konferenco in seje! Tistim, ki morajo neodložljivo na pot, ni nič kaj prijetno, ko na soboški avtobusni postaji zvedo, da »njihov« začasno ne bo vozil proti Gradu, ali pa ko zaslišijo nekje pri Bodoncih že znani glas sprevednika: »Izstopite, prosim!« Pri Gradu so mi rekli, da imajo vtis, kakor da je za njih vse dobro, kajti če mora avtobus s kakšne druge prekmurske proge na »zdravljenje«, so

brž oni na vrsti; vzamejo jim »njihovega« in ga začasno premešijo tja, kjer je nastala »razpoka« v avtobusnem prometu. Če je taka »razpoka« pri njih, ni toliko važno, saj so že navajeni potrpežljivosti. Pomisleke pa imajo tudi zastran »sposobnosti« sedanjega avtobusa, saj menijo, da bi naj na tej težavni gorički progi vžilo za nemoteno promet zares sposobno vozilo.

In če vse skupaj strnemo v en stavek: Gorički, posebno pa še Gradu kot enemu izmed njenih središč je potrebna stalna in boljša prometna zveza — seveda z avtobusom, kajti vlakovnih zvez so ljudje zaradi odročnosti bolj malo poslužujejo. Potrebno je vozilo, ki bo zmoglo to težavno progo od hodišča do zadnje postaje.

S. K.

Ukrepi proti poplavi in ljutomerski občini

Pretekli teden je ljudski odbor občine Ljutomer imenoval posebno komisijo, ki naj bi v bodoče ukrepala vse potrebno proti elementarnim nevarnostem: snegu, poplavi in itd. Komisija bo lahko v najbližjih primerih samostojno ukrepala v mejah pristojnosti ljudskega odbora.

Na prvi seji komisije je bilo govora o poplavih, ki grozijo tudi ljutomerski občini zaradi velikega snega in močno zamrznjenih potokov. Pri vseh krajevnih odborih bodo sestavili reševalne skupine, ki bodo imele stalen značaj in bodo odslej vodile akcije proti elementarnim nevarnostem.

Mura in njeni pritoki so močno zamrznjeni, zato je računati na poplave v okolici Branoslavca, Cezanjevca, Grab in Lukavec. Voda je že prestopila bregove v Grabah. Prav tako so ogroženi kraji Ljutomer, Stročja vas, Pristava, Noršinci, Babinci, Veščica, Salinci in Glava.

Naša reka pa lahko prinese največ preglavic prebivalcem Bunčan, Veržeja, Mote, Spod. in Gor. Krapja in Razkrižja. V Spod. Krapju so v nevarnosti zlasti tiste hiše, ki stojijo v bližini Mure. Pri tem kraju je reka posebno divja; samo dva metra še manjka, pa bo ubrala svojo pot skozi kraj. Ljudski odbor je poslal v Spod. Krapje strokovnjake, ki so si ogledali položaj in ugotovili, da bo treba zavarovati nasip. Dela bodo terjala precej denarnih sredstev, ki pa jih občina ne bo zmogla. V bližini Mure bivajoč ljudje bo potrebno preseliti v ogroženega območja.

Reševalne skupine in občini že imajo pripravljeno potrebno orodje, vendar pa bo v bližini mostov čez potoke in reko potrebno brez odlašanja odstraniti led. Pri glavnih objektih bo ta posel opravila cestna uprava, pri manjših pa krajevno reševalne skupine.

KRAVA MU JE ZMRZNILA

Pred dnevi je Janezu Lepošiču M. Dolenc zmrznila krava v slabo zavarovanem hlevu. Mraz je bil pač letos ujedljiv!

K. K.

Nič več samo jame

vso zemljo zrahljajmo za nove sadovnjake

Svojčas je bila izdana uredba, v kateri je določeno, da so oproščena davka vsa tista zemljišča, ki so na novo zasajena s sadnim drevjem. Za nasade jablan, hrusk, češpelj in drugega plemenitega sadja velja to za dobo 8 let, za nasade orehov pa 10 let. Razen tega dobi sadjar tudi 20.000 din podpore za 1 ha popolnoma obnovljenega sadovnjaka. Take — naravnost idealne pomoči nismo bili sadjarji še nikoli deležni v svoji zgodovini.

Marsikateri sadjar je že na novo zasadil sadovnjak in izkoristil izdatno denarno podporo. Ponavadi pa misli, da je storil dovolj za mladi nasad, če je v pravih razdaljah izkopal v težki zemlji zadosti globoke in široke drevesne jame ter posadil v njih izbrana sadna drevesca kakovostnejših sort.

Izkušnje nas učijo, da v drevesnih jamah ni tistih ugodnih pogojev za rast, kakor na docela prekopanem ali preoranem zemljišču. Zato nikakor ne bomo mogli vzgojiti v jamah (zlasti v težki zemlji) zelenih sadnih dreves.

V takih luknjah s slabo propustnim dnom se ob vlažnem podnebnju pogostokrat nabere toliko vode, da se zemlja skisa, kar zelo slabo vpliva na sadno drevje. Druga slabost drevesnih jam je v tem, da se korenine prenapeljujejo in umirajo. Drevje bolj slabo raste, je manj odporno proti boleznim in škodljivcem, ko pa začne roditi, nam da manjšo količino slabšega sadja, pa čeprav smo mu gnojili z naravnimi ali umetnimi gnojili.

Ce hočemo razumeti, zakaj sadno drevje in sploh rastline slabo rastejo in rodijo v neobdelani zemlji, potem moramo vedeti, katere hranilne snovi sprejema rastlinsko bitje iz zemlje in kako one nastajajo. Rastlina črpa iz zemeljske skorje dušik, kalij, kalcij, magnezij, fosfor, žveplo, železo, vodik, kisik, natrij, klor in še nekaj drugih snovi. Prvih devet snovi rastlina neobhodno potrebuje za svoj normalni razvoj. S kalijem ustvarja ogljikove hidrate (sladkor, škrob), dušik, žveplo in fosfor so potrebni za tvorjenje beljakovin, železo in magnezij služita za tvorjenje listnega zelenila, kalcij je važno gradivo za liste itd.

Navedene snovi sprejema rastlina v obliki raznih spojin, ki jih

imenujemo rudninske snovi. Kalij, kalcij, natrij, dušik in kisik vsrkavajo korenine s svojimi laski v obliki kalijskega, kalcijevega ali natrijevega solitra kot solitrno vodno raztopino. Važno je, kako nastajajo te hranilne snovi v zemlji. Iz

Kdor redno in temeljito škropi sadno drevje, ta v jeseni obira bogate plodove. Skropljenje je posel št. 1 v naših sadovnjakih. Da bi se tega zavedali prav vsi sadjarji!

organskih snovi — gnoja, dračja, listja, odmrlih korenin, umetnih gnojil itd. — jih ustvarjajo dušikove drobnokivke ali nitro-bakterije. Biološko pretvarjanje zgoraj imenovanih organskih snovi v solitre opravljajo nitro-bakterije več vrst. Prve spreminjajo organske snovi v amonijak, druge pretvarjajo amonijak v solitrasto kislino, tretje pretvarjajo solitrasto v solitrno kislino; solitrna kislina se spaja v zemlji s kalijem ali natrijem v kalijske ali natrijske solitre, ki ga (v vodi raztopljenega) kot najvažnejšo rudninsko hrano vsrkavajo rastline z najmanjšimi koreninami.

Bakterije so živa bitja kot žival ali človek, zato se hranijo, dihaajo, rastejo, se gibljejo in razmnožujejo. Zaradi tega prav tako potrebujejo zrak (kisik) za dihanje in toploto, ki sta bitna za vsak življenjski proces. Le prekopana ali preorana grudičasta zemlja propušta dovolj zraka in se tudi globoko ogreje. V taki zemlji se bakterije dobro razmnožujejo, odlično delujejo in ustvarjajo bogate zaloge

ge hranilnih snovi za rastline. Razen tega je na povsem preoranem zemljišču povsod v primerni globini spravljen rodovitna povrhnjica, korenine se neovirano razraščajo in vlaga enakomerno napaja zrahljano plast zemlje. Zbita celina pa slabo propušta zrak, je hladna in poleti večkrat trpi zaradi suše, ker ob nalihvi voda naglo odteče z nje.

Kakor rečeno: rastline nimajo opravka z gnojem, ki ga dovajamo zemlji, marveč bakterije. Zato moramo tem drobnim bitjem posvečati

več pozornost, saj je prav od njih v mnogem odvisna rodovitnost tal. Vsak poljedelec bo potrdil, da mu dobro uspevajo enoletni posevki, če zemlji dobro gnojijo, jo globoko preorava, brana, okopava in podobno. Prav tako je s sadnim drevjem, ki se v bistvu prav nič ne razlikuje od poljskih rastlin.

Najceneje obdelamo zemljo za sadovnjak z rigolnim plugom, ki reže brazde 40 do 50 cm globoko. V jeseni sem preoral 50 cm globoko 20 arov veliko parcelo z dvema paroma vprežne živine. Stroški so bili celo manjši, kot če bi na enaki parceli kopal jame in jih zasipaval. Stirje konji težko zmorejo tako delo, zato je treba vpreči tri pare živine.

Sadjarji, ki so svojčas posadili drevesca v jame, lahko to popravijo tako, da zemljo globoko preorajo med vrstami in vse do drevesnih kolobarjev.

Nikarj pa ne moremo tega važnega posla opraviti v starem sadovnjaku, v katerem dosajamo drevesca. Tu je mogoče kopati samo

Po kmet. gospodarski šoli pri Kapeli naj bi se zgledovali tudi drugod

Pretekli teden sem se napotil iz Radence proti Kapeli, da vidim, kako tam dela kmetijsko gospodarska šola. Ze v Radencih sem naletel na okusne, z roko izdelane lepake, na katerih je pisalo, da bodo igrali učenci KGS igre »Dobrava«. Pospešil sem korak, da bi prispeel čimprej v šolo in se porazgovoril s predavatelji in učenci o njihovih problemih.

Pri pouku slovenščine so pisali življenjske. Tov. Zemljič, ki režira igro »Dobrava«, je učenec lepo razložil, kaj vse mora vsebovati življenjski pisec. Ko sva z učiteljem pregledovala nekatere življenjske pisce, sva ugotovila, da je malo učencev, ki ne bi bili člani mladinske organizacije. Mnogo jih sodeluje tudi pri TVD Partizan ali pri gasilskem društvu. Cim so pouk končali, so se zbrali v sosednji sobi pri klavirju. Zinka Zemljičeva vodi pevski zbor. Zelo se trudi, da bi pripravila za zaključek pouka dober program. Upraviteljica Plutova mi je med drugim povedala, da brez pevskega zbora in dramske skupine ne bi dosegli takih uspehov, saj znaša povprečni šolski obisk 96 odstotkov. Lani so životarili izključno ob sredstvih proračuna osnovne šole. Razen honorarjev za predavatelje niso dobili niti dinarja dotacije. Letos bo boljše, saj je Ob Lo Gor. Radgona predvidel primerna sredstva.

Neprijetno postane človeku, če vidi na eni strani tako lepe uspehe, na drugi strani pa skrajno neodgovornost do KGS. Na

večje jame (čez 2 metra premera). Cim večje so, tem boljše je.

Odmirajoči sadovnjaki pa itak niso več kaj prida. Zato jih je potrebno skrčiti, zemljo zrigolati in razkužiti ter jo znova zasaditi s sadnim drevjem. Krpanje takih sadovnjakov je namreč prav toliko vredno, kot velja krpanje starih čevljev.

L. Kosi

KMETOVALCI, S SVOJIMI PRISEVKI LAHKO MNOGO POMAGATE, DA BO »POMURSKI VESTNIK« VEDNO BOLJ VAS LIST

Pomurski delovni ljudje radi igrajo, saj so pozimi zelo oživali naši odri. Mladina v Pertoči se je predstavila vaščanom z igro »Skopuh«. Gledalce je najbolj navdušil A. Miholič v naslovni vlogi. Mladina iz Sred. Bistrice se pridno pripravljala na uprizoritev »Glavnega dobitka«. Igra bo režirala učiteljica M. Prejec. Tudi v Črensovcih nočejo zaostajati. Igralska družina prosvetnega društva bo aprila uprizorila igro »Divji lovec«. Bolj mirno (lahko bi celo rekli: zaspalo) pa je vaško življenje v Filovcih. Mladinska organizacija je vsako leto priredila kakšno igrice, sedaj pa pravzaprav niti ne obstoja več. Nič boljše ni z gasilci, ki so bili pred leti glavni pobudniki za prosvetno delovanje. Če bi brskali po vzrokih za tako zatišje, bi prav gotovo ugotovili, da lahko največ očitamo voditeljem teh organizacij.

Tudi doba občini zborov bo kmalu minila. V Domajincih so si gasilci imeli marsikaj povedati: do brega, pa tudi slabega. Lani so pomladili svoje vrste. Že dve leti gradijo svoj dom, ki pa ga ne morejo dokončati zaradi pomanjkanja denarja. Društvo že ima tri podčastnike. Priredili so tudi tečaj za izprašane gasilce, katerega se je udeležilo 15 članov in članic. Nič kaj častno pa ni izpadla za društvo pustna maškerada, na kateri je prišlo do razbijanja in pretepanja. Gasilci pa so se dobro pripravili, da bodo lahko organizirano pomagali, če bo morebiti nastopila poplava. V Selu na Goričkem so imeli občini zbor RK in SZDL. Prvi zbor je bil slabo obiskan. Prišlo je le nekaj siromašnejših ljudi, drugi pa so rajši ostali doma pri peči. K družstvu je pristopilo 21 novih članov, eden pa je odstopil, baje zaradi tega, ker so dodelili obleko otroku nekega »pijanca«. Mar so otroci krivi, če so njihovi starši na slabih poti? Na zboru SZDL pa je bilo mnogo članov. Izvolili so si novo vodstvo. Morda kaže zapisati tudi to, da smo imeli precej snega in da smo bili nekaj dni odrezani od okrajnega središča.

V Zavorcih (Prekija) je vaški odbor SZDL priredil dvodnevni izobraževalni tečaj. V gasilskem domu se je zbralo precej starejših in mlajših ljudi, ki so z zanimanjem poslušali predavatelje. Predavali so domači učitelji, med sestra Frida o poslanstvu RK, predsednik ObO SZDL tov. Hole, šef ptuj. vet. bolnišnice V. Vrečko o živinskih boleznih, ing. E. Zorec o pravilni uporabi umetnih gnojil. S. Cebelj o svojih vtisih s potovanja po inozemstvu itd. Zanimiva je bila tudi razprava, v kateri so kmetovalci živo sodelovali, glede nove obdavitve se je izkristaliziralo dvoje mnenj; davek na hibridne vinograde je sicer na mestu, toda potrebno je dobro organizirati odkup grozdja za predelavo (v brezalkoholne pijače), kajti kraji, ki so močno oddaljeni od večjih središč, le težko vnovčijo vino oziroma namizno grozdje, davek na vprežna vozila pa so nekoliko težje sprejeli, kajti v njihovem kraju si kmetje le s težavo popravljajo vozove in jih brezplačno posojajo drug drugemu. Vsekakor pa bo treba na podeželju odpreti več kolarskih in kovaških delavnic.

Jurij na Goričkem je uradno priznana samostojna vas. Kljub temu pa še vedno stoji ob vhodu v kraj tabla z napisom »Rogaševci«. Čas bi že bil, da bi na tem mestu namestili drugo tablo. V Večeslavcih kaj slabo skrbijo za ceste, saj so jih očistili le ponekod. V Topolovcih so se nekaj pripravili za stran cest in mostov. Lani decembra pa so krepko prišli za delo; izkopali so dve sto metrov dolg kanal in tako izravnali strugo potoka. Letos so postavili nov most. Hude skrbi jim povzročata tudi most na Ledavi, kateremu grozi uničenje ob morebitni poplavi. V potoku je namreč led debel domala pol metra. In kaj bo potem, če se bo led naglo stopil? Na to bodo morali vaščani resno pomisliti in se tudi pripraviti za obrambo pred vodo.

Gasilsko društvo v Budinecih bo letos staro 24 let. Čeprav šteje vas komaj 68 hišnih števil, je v njej lepo število članov. Med prvimi so si omislili motorno brizgalno, lani pa so v surovem stanju zgradili svoj dom. Gasilci so pri tem opravili za čez 400.000 din prostovoljnega dela. Dom bodo letos popolnoma dogradili. V društvu je 89 odst. članov že izprašanih. Posebno so ponosni na svojo pionirsko desetino. Največ zaslug za uspešno delovanje

društva ima F. Kurnjek, ki že 20 let marljivo opravlja dolžnosti v gasilskih vrstah.

V Dolencih so mladinci nastopili 12. februarja z igro »Zelena vrhica«. Zaradi slabega vremena pa so imeli zelo slab obisk. Zato so igro ponovili čez 14 dni, takrat pa v Cepincih. Dvorano so imeli lepo zasledeno, stvari pa menda niso vzeli preveč resno in so se na odru smejali. Razumljivo, da zato ni bil nobeden izmed gledalcev zadovoljen.

OBVEŠČAMO VSE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE — POD- JETJA

da imamo na zalogi vse bilančne obrazce za leto 1955 — z rednim in skrajšanim kontnim planom

Knjigarna in papirnica
»DOBRA KNJIGA«
Murska Sobota

POZAR V VRBI

V sredo, 29. februarja okoli 22.15 je zateglo tulenje sirene naznanilo, da nekje v M. Soboti gori. Rdeč, daleč viden sij je prekril nebo. Na licu mesta, to je v podjetju Vrbi, se je kmalu zbralo precejšnje število ljudi, in pripadniki JLA za katerimi so prišli takoj tudi gasilci. Gorelo je skladišče, v katerem je bilo za več milijonov vrednosti materiala: šolskih tablic, krtač itd. Gasilec in vojski, ki se je zlasti izkazala pri gašenju s snegom, se je posrečilo izolirati ogenj od ostalih poslopij, medtem ko samega skladišča ni bilo mogoče rešiti. Vzrok, kako je izbruhnil požar, še ni znan.

OBE NOGI STA MU ZMRZNILI

Kmet Jožef Časar iz Markovec se je pred dnevi ponoči vračal proti svojemu domu. Med potjo je padel v sneg na vaškem mostu. Ker je bil pijan, je obležal in zaspal. Med spanjem sta mu zmrznili obe nogi. Morda mu jih bodo še rešili v bolnišnici? K. K.

ZAHVALA

Pokopali smo našo mater. Pogreb je bil prelep. Dolgum iskreno zahvalo premnogim ljudem, ki bi jo rad izpovedal ob tej priložnosti — najprej vsem, ki so ji lajšali življenje v boleznih v zadnjih letih, zdravnikom dr. Sedlačku, dr. Starcu, dr. Brezniku, ter znancem in prijateljem za njihove česte obiske pri njej, naposled pa vsem, ki so ob njeni smrti prihiteli, jo počastili z venci in cvetjem, ljudem z okraja in iz Lendave, vsem množičnim organizacijam, učitelstvu iz Vel. Polane in sosednjih šol, godbi, pevcem, ne nazadnje pa vsem našim ljudem iz njene rodne vasi in onim, ki so tudi iz oddaljenih krajev prihiteli in jo pospremili na njeni poslednji poti.

Za vse njene ljudi

MIŠKO KRANJEC

SOBOŠKA KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 26. februarja do 3. marca 1956.

Poročila sta se: Leopold Činč, poštni uslužbenec iz Tropovec in Marija Tanaskovič, učiteljica iz Tišine.

Rodile so: Marija Kislak iz Radovec, dečka; Helena Franc iz Kamovec, deklico; Vera Makoter s Cvena, deklico; Marija Pelcar iz Doliča, deklico; Francka Gregor iz Dokležovja, deklico; Julija Gomboc iz Turnišča, dečka; Karolina Horvat iz Predanovec, deklico; Emilija Balek iz Neradnovec, dečka; Etelka Bagari iz Rakičana, dečka; Ida Paučič iz M. Sobote, deklico; Sarolta Zibrik iz Puconec, deklico; Helena Horvat iz Martjanec, dečka; Terezija Balaič iz Dokležovja, deklico; Anica Bohinec iz Babinec, dečka; Katarina Marinič iz Radenskega vrha, dečka; Ana Kranjec iz Sotine, dečka; Gizela Rožman iz M. Sobote, deklico; Terezija Kozar iz Boreče, dečka; Ana Toplak iz Ivanec, dečka; Marta Flisar iz M. Sobote, dečka; Irena Kopinja iz Gornjega Lakoša, dečka. Navedene so rodile v soboški porodnišnici.

Umrli so: Janez Vigali, star 57 let, poljedelec iz Bakovec; Karolina Barbarič, stara 79 let, iz M. Sobote; Lojze Valenčič, star 72 let, iz Dolge vasi.

Nesreče in nezgode:

Pri podiranju drevoja v gozdu je splezal 46-letni Jože Filipič iz Sratovec na drevo, ki se je pa kmalu nato začelo nagibati in padati. Ko je tudi Filipič padel z drevesa, ga je debela veja udarila po levi strani telesa in mu poškodovala hrbtnico.

Marija Rituper, 55-letna poljedelka iz Vučje Gomile, je padla na poledenem dvorišču in si zlomila levo roko v komolecu.

Z vrolo juho se je polila 1 leto stara Milena Mekš iz Nuskove in dobila težje opekline po rokah in licu.

Pri smučanju si je zlomil levo nogo pod kolenom 12-letni Alojz Prelog iz Grab. Zdravijo se v soboški bolnišnici.

Pred kratkim se je z nekoliko vzpetega dvorišča vozila s sanmi na cesto desetletna Ivica Lašič iz Radgone. Privozil je osebni avto in nesreča je bila tu. Otrok se je zaletel v prednji blatnik in dobil poškodbe na glavi. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Iščemo sposobnega uslužbenca

**ZA ZASTOPNIKA
v Murski Soboti**

Kandidat mora imeti najmanj malo maturo z nekaj let službe. Plača po uredbi oziroma po dogovoru. Prošnje oddati na podružnico najkasneje do 15. marca 1956.

Podružnica DOZ
M. Sobota

5 HA ZEMLJE

poleg Ormoža, primerne za naselitev, prodam po ugodni ceni. Pismo se obračaja na: Kajžar 38, p. Miklavž pri Ormožu.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

obveščā:

TROMESEČNA POROČILA ZA I. TROMESEČJE: Vabimo upravne odbore PGD, da se od 20.—25. t. m. sestanejo in skupno pripravijo — izpolnijo tromesečno poročilo. Poročila je po sektorskih štabih dostaviti Obč. gas. zvezam najkasneje do 1. aprila t. l. — Občinske gasilske zveze morajo zbirno poročilo poslati okrajni gasilski zvezi brezpogojno do 5. aprila. Priporočamo sekretarjem ObGZ, naj sektorske štabe opozorijo na rok in pravočasno dostavo.

POPRAVILA ORODJA IN OPREME: Vabimo društva, da nam nemudoma sporočijo potrebe po popravilih brizgaln (motornih in ročnih), zamenjavi spoj in podobnem. Ti podatki so nam nujno potrebni zaradi planiranja vrstnega reda in sredstev.

V. PODCASTNIŠKI TEČAJ: Obveščamo PGD, da se bo V. podcastniški tečaj za članice začel 19. t. m. ob 8. uri zjutraj. Društva naj nemudoma dostavijo prijave.

Iz pisarne OGZ.

Upravni odbor Trgovskega
podjetja na veliko

»POTROŠNIK« V MURSKI SOBOTI

razpisuje službeno mesto
šefa-računovodje

Pogoji: Trgovska ali popolna srednja šola z večletno prakso. Nastop službe s 1. IV. 1956. Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe je poslati na gornji naslov v roku 15 dni.

OBVEŠTILO

PGD obveščamo, da bo konzultacija podčastnikov v nedeljo, 11. marca t. l. ob 8. uri v sindikalni dvorani ObLO, III. nadstropje. Udeležba v uniformi.

Konferenca vodij žena in mladine bo v nedeljo, 25. marca t. l. ob 9. uri v gasilskem domu v Ljutomeru. Udeležba je za vse društvene vodje obvezna.

Iz pisarne Ob GZ
Ljutomer

Upravni odbor KZ Gor. Petrovci
razpisuje službeno mesto

POSLOVODJE

trgovine z mešanim blagom. Pogoji: Kvalificirani trgovski uslužbenec z daljšo delovno prakso. Nastop službe s 1. IV. 1956.

Prošnjo je poslati Upravi KZ Gor. Petrovci, p. Petrovci.

KNJIGOVODJA

ki zna samostojno opravljati vse računovodske posle, dobi zaposlitev. Plača po kolektivni pogodbi ali dogovoru. Nastop službe takoj.

Pogoj: Srednja strokovna izobrazba ali nepopolna srednja izobrazba s potrebno prakso. Ponudbe je poslati upravi

Kmetijske zadruge Rogaševci

ZAHVALA

Vsem, ki ste se kakorkoli spomnili našega dragega moža in očeta

ALOJZA VALEŃČIČA

izrekamo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu in strežnemu osebju splošne bolnišnice v M. Soboti za izkazano mu skrb, govornikom za njihove lepe poslovilne besede, darovalcem vencev in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: Žena Veronika, sinova Lojze in Slavko ter hčerka Danica s svojimi družinami.

Komisija za imenovanje vodilnih uslužbencev gospodarskih podjetij pri ObLO v M. Soboti razpisuje

natečaj

za direktorja Industrije kovinske galanterije »Panonija« v M. Soboti.

Pogoji: Absolvent srednje tehnične šole s petletno prakso v kovinski stroki ali visokokvalificirani delavec kleparske ali sorodne stroke z najmanj triletno prakso pri vodstvu obrata ali kvalificirani delavec kleparske ali sorodne stroke z najmanj petletno prakso pri vodstvu obrata.

Pravilno kolkovano prošnjo s potrebnimi dokumenti je poslati ObLO v M. Soboti do 20. marca 1956.

Kmetijsko gospodarstvo Fala pri Mariboru

IŠČE

družino 3 oseb (dva moška in ena ženska) za hlevarje (kravarje). Vsi morajo biti večji molže. Eno družino (dve osebi: moški in ženska) za volarja in druga opravila. Poln delovni čas. Plača po tarifnem pravilniku. Zaposlitev je stalna. Nastop službe takoj. Razen tega potrebujemo letos s 1. majem

4 moške

za stalno sezonsko delo do jeseni.

Tedenski koledar

Nedelja, 11. marca — Krištof
Ponedeljek, 12. marca — Gregor
Torek, 15. marca — Kristina
Sreda, 14. marca — Matilda
Četrtek, 15. marca — Klemen
Petek, 16. marca — Hilarij
Sobota, 17. marca — Jedert

Lunine spremembe: 12. marca ob 14. uri 35 min. mlaj.

Gibanje sonca: 11. marca vzide ob 6,23 uri in zaide ob 18,02 uri. Dolžina dneva: 11 ur in 39 minut.

KINO

MURSKA SOBOTA — 9. do 11. marca ameriški barvni film »Vrtnite na Broadway« — od 13. do 15. marca italijanski film »Na ostrini meča«.

BELTINCI — 10. in 11. marca francoski film »Umor v pariški četrti«.

LENDAVA — od 9. do 11. marca ameriški film »Pot v Cariboo« — 13. in 14. marca francoski film »Prepovedane igre« — od 16. do 18. marca angleški film »Stalag 17«.

VELIKA POLANA — 10. in 11. marca nemški film »Glas drugega« — 17. in 18. marca ameriški film »Najboljša leta našega življenja«.

RADENCI — 10. in 11. marca jugoslovanski film »Ešalon dr. M.« — 15. marca italijanski film »Vila Borgheze«.

RADGONA — 10. in 11. marca angleški barvni film »Pekel pod ničlo« — 14. marca »Hubson v škripiču«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — 10. in 11. marca angleški film »Mreža« — 14. in 15. marca angleški film »Smeh v rajcu«.

CEPINCI — 11. marca francoski film »Pariz pojes«.

GRAD — 11. marca jugoslovanski film »Bila sem močnejša«.

MALI OGLASI

HISO Z VRTOM — vl. št. 758 in 1067, katastralna občina M. Sobota, Grajska ulica 14, velikost parcele 85 arov — prodam. — Informacije: Ing. Miloš Pertot, Maribor, Heroja Staneta 16.

MLATILNICO »Hoffer Šranec«, premer 1 m, v dobrem stanju — prodam. — Anton Kosi, Hrašenski vrh 35, Radenci.

NOVO STANOVANJSKO HISO v Ljutomeru, tik ob glavnem kolodvoru, prodam. — Vprašati: Soštarič, Ljutomer.

PREKLICIJEM veljavnost izgubljene delavske knjižice, reg. št. 186921, ser. 10593, ki se glasi na ime: Leopold Kranjec, Pečarovič št. 5.

MANJSE POSESTVO — 0,5 ha zemlje s stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, pol ure hoda od železniške postaje Zerovinci — ugodno prodam. — Vprašati: Grlava št. 3.

LAHKI VOZ, štiriperesni (kočija), dvosedalni, v prav dobrem stanju — prodam. — Jožef Heric, Gaberje, p. Lendava.

VINOGRAD in travnik (50 arov) ob glavni cesti Ljutomer—Kog (Gomila) ugodno prodam. — Naslov: Pristava 13, p. Ljutomer.

POSESTVO, 5,5 ha, zaokroženo (njive, gozd, sadovnjak), 5 minut od velike ceste in avtobusne postaje — prodam. — Ivan Vučak, Partinje 71, p. Jurovski dol v Slov. goricah.

POSESTVO — 3 orali, zidana hiša — prodam. — Informacije: Leon Vrzel, Dragotinci, p. Videm ob Ščavnici.

STEDILNIK, rabljen, prodam po ugodni ceni — M. Sobota, Cankarjeva 26.

NAJDITELJU ženske torbice, izgubljene na akademskem plesu, dam veliko nagrado. — Stanko Lebar, M. Sobota.

HISO z gospodarskim poslopjem, 70 arov orne zemlje — prodam — Moravci št. 83, p. Martjanci.

PREKLICIJEM neresnične izjave, ki sem jih podal v zapisniku ObLO Martjanci za upravnika Ivana Kurnjeka in se prizadetemu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Franc Trstenjak, delavec KG Tešanovci.

OSTRESJE 5×16 m z opeko — (falz) v dobrem stanju prodam — Naslov v upravi lista.

6 NOSILCEV (TRAVERZ). — prodam, Puconja Anton, Kamenščak p. Ljutomer.

3-STANOVANJSKO HISO — takoj vseljivo — ki ni v skupnosti — primerno za obrtnika v Murski Soboti — prodam. Poizvedbe v upravi lista.

Splošno gradbeno podjetje »Sograd« v M. Soboti proda

STRISEDŽNI
OSEBNI AVTOMOBIL

znamke »Opel-Olympia«, starejšega tipa. Avto je v brezhibnem stanju.

Interesenti si ga lahko ogledajo vsak delavnik od 8. do 14. ure na sedežu podjetja.

Splošno mizarsko podjetje »Ledava« M. Sobota

razpisuje službena mesta
KNJIGOVODJE

Pogoj: Potrebna praksa in izobrazba. Nastop službe takoj.

večjega števila

MIZARSKIH POMOCNIKOV

z večletno prakso in
TREH VAJENCEV

Ponudbe je poslati do 20. marca 1956

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-38 Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kočljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-608 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

GLAS NAŠIH IZSELJENCEV

Zavzemamo se za naše običaje in slovensko kulturo

Prisrčna Vam hvala za cenjeni list, ki sem ga sprejela nepričakovano. Zares: list mi je bil najlepše novoletno darilo, zato sem tudi zelo hvaležna tistemu, ki mi ga je naročil.

Vsaka številka Pomurskega vestnika mi prinese dih domačega kraja. Kaj pa to pomeni, lahko razume le tisti, katerega je usoda priklenila na tuja tla. Res je: slovenski izseljenci v tujini se močno zavzemamo za naše slovenske običaje in kulturo, večkrat v zelo težkih pogojih. Dosedaj smo pogrešali slovenske časopise. Zato pa smo domovini še posebno hvaležni, da nam je omogočila, da lahko dobivamo tisk v materskem jeziku in se z njegovo pomočjo še bolj privežemo na drago nam domovino. Skromna je naša pomurska dežela, ali v njej žive pridni slovenski ljudje, ki ne hrenijo po velikem bogastvu, marveč so zadovoljni s tem, kar jim da rodna gruda.

Nam izseljencem pa je za vedno zapi-

sana v srca. Tujina je pač tujina, pa četudi nam daje pogače in vina!

Se enkrat se pravi iskreno zahvaljujem za izkazano naklonjenost in trdnost zveze z domovino. Z občutki te hvaležnosti Vas, tovariši, prav srčno pozdravlja hvaležna rojakinja

Micka Koifer, roj. Bertalanic,
Orscholz, Nemčija.

Uredništvo: Najlepša hvala za tople pozdrave in vzpodbudne izraze domovinske ljubezni. Vaše pismo nas je zelo razveselilo in ganilo. Prepričani bodite, da se bomo v naših močeh trudili, da bo list kar najbolj zajeten in zanimiv. Zahvaljujemo se Vam tudi za uslugo, ki ste nam jo storili s tem, da ste Pomurskemu vestniku pridobili novega naročnika. Pozdravite Faniko Slobodovo!

V uredniškem predalu se je nabralo . . .

Jean Svetec, 18 rue, Marcelin, Puteaux, Seine, Francija: Prejeli smo Vaše pisemce, najlepša hvala. Ze sedaj se veselimo srečanja z Vami v mesecu avgustu, ko napovedujete svoj obisk v rojstni pokrajini. Zelo hvaležni smo Vam tudi za pozornost, ki nam jo izkazuje s tem, da nam vedno pridobite kakšnega novega naročnika. Torej: na veselo svidenje in pozdravite novega naročnika Linc Knaus!

Neža Doberšek, Villa Henri-Joseph, Boulevard d. Orient, Hyeres (Var): Pozdravljene drage prekmurske Slovenke, ki ste nas presenetile s svojim cenjenim pisemcem. Zdaj, ko boste redno prejemale Pomurski vestnik, ki ste ga naročile, smo prepričani, da bo vaša duhovna zveza z rojstno domovino še bolj trdna in prisrčna. Pa sišite nam kaj, kako Vam uga-ja domači časopis.

ZDRUŽENJE

BRATSTVO - JEDINSTVO

Združenje Jugoslovancev »Bratstvo - Jedinstvo« si je preteklo jesen utrla pot tudi med naše rojake v Franciji. Z živo in hvalepredno dejavnostjo pariške sekcije, kateri predseduje naš rojak Jean Svetec, se število članov - naših rojakov vztraj-

no povečuje. Da je Združenje »Bratstvo - Jedinstvo« resna in za naše izseljence važna organizacija, dokazuje tudi članska karta, katere naslovna stran smo tudi ponatisnili.

Stefan Raay, 386 Marystr. N. Hamilton Ont. Canada: Poslali smo Vam Izseljenski koledar. Ste ga dobili? Prejeli smo tudi 2 dolarja, najlepša hvala. Zelo nas veseli, ker z velikim zanimanjem prebirate naš list, zato Vam tudi zagotavljamo, da bomo v prihodnosti objavljali še več zanimivega čtiva za naše rojake v tujini. Bodite lepo in iskreno pozdravljeni!

Alojz Tratnjek, 8 rue Voltaire, Marcoussis, Seine, Francija: Hvala za odkritosrčna novoletna voščila. Tudi mi želimo, da bi vsi skupaj letošnje leto še bolje preživeli kot smo minulo. Vaše pozdrave posredujemo tokrat tudi vsem rojakom v Prekmurju, posebno pa še Vašim Lipovčanom. Veseli nas, da ste z našim listom zadovoljni in da ga radi prebirate. Naj spremljajo te vrstice iskreni pozdravi nas vseh — tja v daljno Francijo!

Louis Horvat, a Guerbignaj, Somme, Francija: Iz Vašega pisma smo se prepričali, da seže naš materinski glas tja daleč v francosko deželo. In prav je, da ljubite lepo slovensko besedo, jo negujete in ohranjate. Za novoletne čestitke smo Vam zelo hvaležni, še posebno zaradi tega, ker smo jih deležni od ljudi, ki so že 16 let odmaknjeni od svojega rojstnega kraja. Glavno je, da redno dobivate Pomurski vestnik. Zelo smo vam hvaležni tudi za naročnino (500 frankov), ki smo jo v redu prejeli. Pozdravljamo Vas in naše rojake v Vaši okolici!

Irena Kolman, a Mory, par Vaulx, Francija: Praktično kuharico Vam bomo v kratkem poslali. Kar pričakujte jo! Pišete nam, da ste zadovoljni z novicami v našem listu. Kaj bi Vas še kaj drugega zanimalo? Pišite nam malo več, kaj še pogrešate v našem listu, a mi Vam bomo hvaležni za koristne nasvete. Takega sodelovanja pa ne želimo samo od Vas, marveč od vseh naročnikov — izseljencev. Naročnino za Lino Kolosevo (600 frankov) smo dobili, najlepša hvala. Tudi mi Vam želimo vse najboljše v letu 1956, obilo osebnih sreč in zadovoljstva!

SAMOZAVESTEN ZDRAVNIK

Bolnik: »Gospod doktor, Vaš kolega pravi, da se v diagnozi motite!«
Doktor: »Se bo že prepričal, da imam prav, ko Vas bomo čez nekaj dni secirali.«

Petrček piše domačo nalogo. Ne nadoma vpraša mater: »Kakšen čas je: Oče kvarta!«
Izgubljen čas, otrok moj!

Letos pride v domovino več rojakov kot lani

Po »Rodni grudi«, glasilu Izseljenske matice Slovenije, povzemamo, da bo letos obiskalo svoje rojstne kraje v stari domovini mnogo več rojakov kot lani. Iz evropskih dežel, pa tudi iz držav onkraj Oceana! Putnik bo letos organiziral s svojimi udobnimi avtobusi izlete v najlepše letovišarske kraje po Jugoslaviji. Ze sedaj se vneto pripravljamo za sprejem rojakov. Centralna proslava bo letos v Ljubljani.

Stefan Bohar, doma iz Mačkovec zdaj v Franciji, po skoraj enomesečnem bivanju v domačih krajih prav lepo pozdravlja vso rodbino in rojake, pa tudi domovino, ki je mnogo boljša kakor takrat, ko jo je zaradi dela in kruha moral zapustiti in oditi v svet. Vesel bo, da jo bodo to poletje spoznale tudi njegove hčere in žena.

Matilda Bukovec, a Montmort, Marne, Francija: Najlepša hvala za lično kartico s posvetilom »Bonne Anne«, še posebno zaradi tega, ker je Vaše voščilo namenjeno vsem delovnim Pomurcem. Vračamo iskrene želje za Vašo osebno zadovoljstvo in srečno življenje v letu 1956. Pa oglasite se še kaj — morda celo z daljšim pismom, v katerem nam kaj sporočite, kako živite in kaj vse se dogaja v Vaši okolici. Vsakega Vašega glasu smo vedno zelo veseli.

Z brucovanja:
»Veliki« može pri »važnem« opravilu

Domovina nam je v srcu

Ko Vam v uredništvu našega dragega lista pošiljamo za Novo leto najlepše pozdrave in iskrene želje, nas spremljajo nade, da bo naša domovina vedno med prvimi deželami. Zapustili smo jo pred dve in pol leti, pa smo jo hoteli lani obiskati, a nam je nameru preprečila bolezen. Bomo pa letos svojo željo prav gotovo izpolnili.

Tukaj nam ni lahko. Nismo deležni tiste iskrenosti, ki je lastna našemu ljudstvu v domovini, katero še vedno nosimo v naših srcih. Zato naj vsakdo, ki namerava zapustiti svojo domovino, poprej dobro premisli, v kakšno negotovost se podaja. Tiste topline, ki jo srečamo samo doma, ne najdemo nikjer drugje.

Vsak večer sedimo pri radioaparatu in poslušamo oddaje iz Ljubljane. Res nam je malo težko, ker ne obvladamo dobro slovenskega jezika, toda drago nam je in ljubo, če slišimo blago domačo besedo ali pa jo beremo na straneh vedno težko pričakovane Pomurskega vestnika.

Sedaj pa sprejmite mnogo iskrenih pozdravov od

Irene in Rudolfa Oschmann,
Rotenburg Fulda,
Herm. Lönsstr. 17 — Nemčija.

Predlani in lansko leto je precej naših rojakov iz Francije obiskalo domovino, število »dopustnikov«, ki prihajajo v domače kraje, pa se vsako leto več. Po vestih, ki smo jih dobili, bo letos prišlo v naše kraje najmanj dvakrat toliko rojakov, kakor lani. Bivanje doma pa ne pomeni konca njihovih srečanj. Pričujoča slika prikazuje srečanje naših rojakov 2. okt. lani, ko so se po povratku iz domovine srečali v Parizu. Puščica kaže sekretarja Združenja »Bratstvo - Jedinstvo« Dragoslava Mihajlovića. Njemu nasproti opazimo ing. Cigita, na desno od njega pa našega rojaka Matjaža Kuzmo in njegovega zeta Daniela Bernarda, ki sta nas lani obiskala.

Živi naj bruc major...!

S kakšnim idealizmom zapuša dijak srednje šole, v kateri je osem dolgih let trgal hlače in klop! Maturiral je! »Vrata v svet so mu odprta!« Vpisal se bo na Univerzo, saj ima maturo in »polno« glavo formul, letnic in imen. »Univerza! Oh ti hram učenosti, samo da si me končno le

sprejela v svoje okrilje! Toda — gorje pametnemu! Indeks, prijavnice, vprašalne pole — vsi napak izpolnjeni. Ze vratar ga ošteva za nepravilnost, uradnica na kvesturji mu, jezna, že drugič tolmači kako in kaj je treba storiti, in končno odgovor na dekanatu: Se enkrat!... Takrat je naš dijak prvokrat — bruc. Morda ima nekdo »srečo« in mu »pomaga« kak starejši študent (v namerni »zlobi« seveda). »Pa zdaj?« vpraša bruc. — Student: »Pojdij k dekanu.« — Bruc: »Kod?« Student: »Po tej ulici do konca, nato na desno in končno ob tramvajem križišču na levo in tam boš našel urad z napisom. Pa srečno!...« Tako naš bruc veselo odhiti proti »cilju«, srečen, ker končno vé, da se bo le enkrat vpisal... Levo... desno... tramvaj levo... Tivoli — park... Tu je! Ta hiša? Ne!... Šele ko zagleda napis dveh ničel, se naš junak zavé, da je spet ničvreden bruc... Tako je bruc še mnogokrat bruc, kajti ima še veliko priložnosti, da ga še neštetočkrat polomi. Toda enkrat mora biti temu konec! Še ena preizkušnja in to — na brucovskih izpitih!

Brucovski izpiti se vršijo točno po »strogo določenih Križevčakih statutih«. Zasedba: Zeleni car, gobezdalo — klobasar, krokarji in brucmajar, ki vodi smrdečo drhal zelenih brucov. — Vsaka fakulteta namreč prireja svoje brucovske večere, specifične za vsako fakulteto (gradbeno, strojno, medicinsko, filozofsko itd.). Na teh večerih namreč — v šali — odrekajo brucem enakopravnost in pravico do enačenja z njimi — starimi študenti. Dobrosrčni »Zeleni car« končno le dovoli brucmajarju, da privede pred »nezmotljivo in visoko komisijo« svoje bruce, da polagajo izpite. Na teh izpitih pa brucem navadno dokažejo, da so pravzaprav tako silno neumni, da lahko podvomijo v svoj spol in jih zato imenuje Ončica (srednji spol, kakor dete, samo da pri detetu ze vemo kakšnega spola je, pri Ončih pa v to »resno« podvomimo). Kadar odgovori kandidat na tri vprašanja, kar od njega zahteva »premodro zeleno carstvo«, mu podarijo prvo diplomu — pa še to brucovsko. Da pa Ončica res nič ne ve, jim dokažejo krokarji, gobezdalo ali klobasar s vprašanji, katerih pikre, smešne odgovore ubogi bruci ne morejo uganiti. Zgodi se pa seveda tudi, ko tudi bruc odgovori tako »krepkos«, da zastane dih vsemu »premodremu« carstvu...

In kdaj preneha »mandatna« doba bruca in kdaj postane le-ta »pravilni študent« — Takrat, ko pridejo novi bruci-nesrečneži na Univerzo in ko naredijo prve izpite na fakulteti — a topot pred prvimi profesorji.

H. J.

Bil sem nemec tujske legije

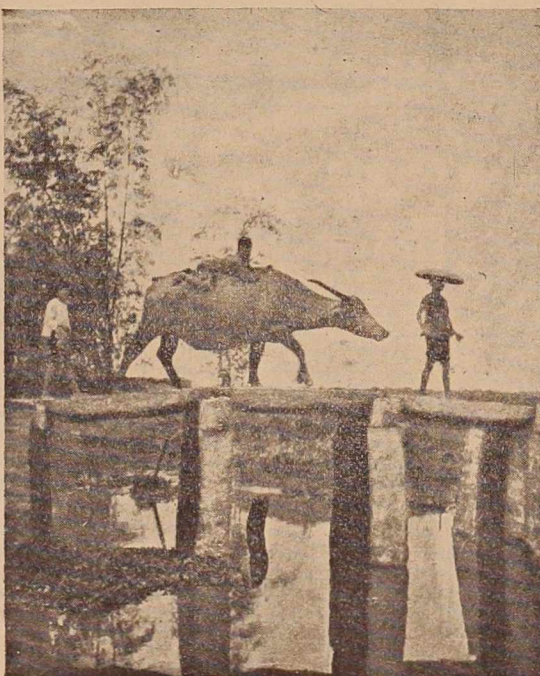
18 Življenjska zgodba prekmurskega sezonce Ivana Bakana

Rdeče zastave pred Nha Trangom

V Nha Trangu sem prvič slišal o oktobrski revoluciji.

V prvih dneh novembra 1946. leta so bile mestne ulice polne letakov s pozivi na praznovanje obletnice oktobrski revolucije, ki so jo pripravljali neznani Ho-Ši-Minhovi privrženci in simpatizerji. Letaki so prišli, seveda, tudi v roke našim poveljnikom, in napovedanega dne za praznovanje se je moj kapetan že zgodaj zjutraj moral zglasiti na bataljonskem poveljstvu. Zapovedali so mu, naj skuša manifestacije pravočasno preprečiti. Moj jeep je moral zategadelj sprejeti številnejšo patroljo — razen kapetana še dva Nemca in enega Švicarja — ki sem jo začel prevažati križem po nhatranskih ulicah. Opoldne smo pred predmestnim ribiškim naseljem opazili večjo skupino domačinov. Razvrščali so se v trorede. Nad glavami zbranih je plapolalo nekaj francoskih in rdečih zastav z zvezdo; poslednje so vsekakor izražale privrženost Ho-Ši-Minhu. Pušk ali kakega drugega orožja v rokah Vietnamcev nismo opazili.

Nemcu s puškometraljezom je kapetan takoj zapovedal, naj zavzame strelni položaj v bližnjem jarku,

Vietnamski kmečki motiv

ostale člane naše patrolje pa sem zapeljal v bližino zbranih manifestantov. Kapetan in ostali trije legionarji so poskakali z jepea z odpetimi brzostrelkami.

Kapetan je nekajkrat zarobantil pred postrojeno množico in mahaje z rokami zahteval, naj se razidejo.

V odgovor se je dvignil silen hrup. Ali se je Nemcu v zasedi zdelo, da je v istem trenutku padlo tudi kapetanovo povelje »Ogenj!« ali pa je hotel postopati kar po lastnem preudarku, ne vem, dejstvo je, da je nekaj trenutkov kasneje spustil ognjeni rafal. Nastal je še večji krik in vik in kar naenkrat so manifestanti odgovorili na napad s strelji iz pušk. Sledil je hiter umik in razhod. Mrtve so manifestanti med umikom pobrali in jih odnesli s sabo, tako da se točno število njihovih izgub ni moglo ugotoviti. Izmed članov patrolje je bil ranjen samo Nemec v zasedi. Strel ga je oplazil še, ko je ležal v jarku.

Kapetan Zanchetta ni hotel zasledovati manifestantov. Zapovedal je, naj takoj zapeljem nazaj v mesto, odkoder nam je z zamudo hitela na pomoč četa legionarjev.

Mislil sem, da bo preostali del dneva minil brez posebnih dogodkov. Pa ni bilo tako. Zvečer mi je prišla na uho nepričakovana novica. Še tako rekoč pri belem dnevu je bil ubit eden izmed naših višjih oficirjev, polkovnik iz bataljonskega štaba.

Vietnamski rodoljubi so tako maščevali svoje mrtve in dali razumeti vsem našim poveljnikom, da se tudi po neuspelih manifestacijah ne bodo odrekli borbi na življenje in smrt...